

Lasten ja nuorten liikunnan paikalliset kehittämishankkeet 2013–2014

Seurantaraportti

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Johanna Pauku

LASTEN JA NUORTEN LIKUNNAN PAIKALLISET KEHITTÄMISHANKKEET 2013–2014

Seurantaraportti

Johanna Pauku

**LIKES-tutkimuskeskus
2014**

Lasten ja nuorten liikunnan paikalliset kehittämishankkeet 2013–2014.

Seurantaraportti

Johanna Paukku

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 289

ISBN (pdf) 978-951-790-364-6

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES

Jyväskylä 2014

TIIVISTELMÄ

ELY-keskukset jakoivat keväällä 2013 tukea lasten ja nuorten liikunnan paikalliseen kehittämiseen opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista. Avustuksia myönnettiin 113 hankkeelle yhteensä 1 365 000 euroa. Myönnoissä painotettiin koulupäivän liikunnallistamista. Tässä seurantaraportissa käsitellään lasten ja nuorten liikunnan paikallisten kehittämishankkeiden toimintavuotta 2013–2014. Raportti perustuu hankekyselyyn, johon 81 % käynnissä olevista hankkeista vastasi.

Koulupäivän liikunnallistamishankkeissa kehitettiin erityisesti välituntiliikuntaa. Fyysistä aktiivisuutta pyrittiin lisäämään myös muualle koulupäivään monipuolisoin keinoin. Näissä hankkeissa järjestettiin myös paljon kerhotoimintaa, tapahtumia ja turnauksia sekä pyrittiin huomioimaan niitä koululaisia, jotka liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän. *Varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeissa* painopisteinä olivat henkilöstön koulutus ja ohjattujen liikuntatuokioiden lisääminen päiväkotipäivään. *Kerhotoimintahankkeissa* järjestettiin erilaisia matkailun kynnyksen kerhoja ja lajikokeiluja sekä kohdennettua toimintaa joko erityislapsille tai vähän liikkuville. Tapahtumat, leirit ja perheliikuntaa edistävät toimenpiteet olivat myös yleisiä. Näiden kolmen hankemuodon lisäksi hankkeilla oli muitakin toimintamuotoja. Yleisimmin ne liittyivät lasten ja nuorten omaehtoisen vapaa-ajan liikunnan lisäämiseen, koulujen loma-aikojen liikunnallistamiseen tai vanhempien ja perheiden tukemiseen liikunnallisen elämäntavan muodostamisessa.

Hankevuosi 2013–2014 oli kyselyn perusteella onnistunut. 62 % hankevastavista koki, että hankkeen toimintavuodelle asetetut tavoitteet olivat toteutuneet hyvin. Hanketoimintaa veivät eteenpäin paitsi yksittäiset onnistumiset ja ratkaisut, myös yhteistyö paikallisten tahojen kanssa, innokkaat vastuuhenkilöt ja oikea asenne. Hanketta haittaavista tekijöistä yleisimmiksi nousivat erilaiset tekijät, joista mikään ei toistunut kovin monessa hankkeessa. Näitä olivat esimerkiksi paikalliset olosuhteet, epäonnistuneet tapahtumajärjestelyt tai piintyneet tavat. Ongelmina mainittiin usein myös sekä ajan että henkilöstön riittämättömyys.

Hankkeet olivat tyytyväisiä sekä saamansa hanketuen määrään että niille kohdistettuihin tukipalveluihin. Suurimmassa osassa hankkeista osallistuttiin erilaisiin hanketapaamisiin toimintakauden aikana. Lasten ja nuorten liikunnan kehittämishankkeiden toiminta on hyvin riippuvaista hankeavustuksesta. Lähes puolet toimintakauden hankkeista olisi jäänyt toteutumatta ilman avustusta. Riippuvuus avustuksesta korostui uusissa hankkeissa. Avustuksen ulkopuolelle jääville tahoille voisi tulevaisuudessa suunnitella tukipalveluita ja -materiaaleja, jotta entistä useampi hanke toteutuisi ilman erityisavustusta. Lisäksi käynnissä oleville hankkeille pitäisi kehittää ohjeita vakiinnuttamisen tueksi.

Tulevaisuuteen suhtauduttiin hankkeissa positiivisesti. Suurin osa haki toiminnalleen jatkorahoitusta ja aikoo jatkaa hanketoimintaa. Lähes kaikki ne hankkeet, jotka eivät hakeneet jatkorahoitusta, aikovat jatkaa toimintaansa itsenäisesti.

SISÄLTÖ

Tiivistelmä	2
1 Johdanto	5
2 Hankkeiden tavoitteet, onnistumiset ja ongelmat	7
3 Mitä hankkeissa tehtiin kaudella 2013–2014?	13
3.1 Koulupäivän liikunnallistamishankkeet	13
3.2 Varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeet	15
3.3 Kerhotoimintahankkeet	15
3.4 Muut hankkeet	16
4 Yhteistyö hankkeissa	17
5 Tyytyväisyys avustukseen ja muihin tukipalveluihin	19
6 Vakiinnuttaminen ja tulevaisuus	25
7 Johtopäätökset	27
Lähteet	29
Liitteet	30

1 JOHDANTO

Lasten ja nuorten liikunnan paikalliset kehittämishankkeet ovat aluehallintovirastojen rahoittamia kehittämishankkeita, joiden painopisteinä kaudella 2013–2014 olivat koulupäivän liikunnallistaminen, varhaiskasvatuksen liikunnallistaminen ja lasten ja nuorten omaehtoisen liikkumisen edistäminen. Vuonna 2013 avustukset myönnettiin vielä ELY-keskuksissa¹. Tässä raportissa alueista käytetään nykyisten aluehallintovirastojen nimityksiä selkeyden vuoksi. Avustusta jaettiin yhteensä 1 365 000 euroa, joka jakaantui 113 hankkeelle. Keskimääräinen avustussumma oli noin 12 000 euroa (taulukko 1). Avustusmääräraha kasvoi edellisvuodesta 212 000 eurolla (Paukku 2012, 4). Kaikki avustuksensaajat löytyvät liitteestä 1.

TAULUKKO 1 Lasten ja nuorten liikunnan paikalliset kehittämishankkeet kaudella 2013–2014.

Alue (ent. ELY-alue)	Summa	Hankkeita	Keskimäärin
Etelä-Suomi (Uusimaa)	540 000 €	36 kpl	15 000 €
Itä-Suomi (Pohjois-Savo)	190 000 €	19 kpl	10 000 €
Lappi (Lappi)	80 000 €	8 kpl	10 000 €
Lounais-Suomi (Varsinais-Suomi)	120 000 €	20 kpl	6 000 €
Länsi- ja Sisä-Suomi (Pohjanmaa)	240 000 €	17 kpl	14 000 €
Pohjois-Suomi (Pohjois-Pohjanmaa)	195 000 €	13 kpl	15 000 €
YHT.	1 365 000 €	113 kpl	12 000 €

Vuonna 2013 avustusten painopisteenä olivat koulupäivän liikunnallistamiseen liittyvät hankkeet. Lisäksi tuettiin esimerkiksi varhaiskasvatuksen liikunnallistamista sekä hankkeita, joissa pyritään edistämään omatoimista liikuntaa. Pääpaino oli kuntakoordinoituilla hankkeilla, joiden on tarkoitus vakiintua osaksi peruspalveluita. (ELY-keskus 2013a, ELY-keskus 2013b.) Pääasiassa avustusta saivatkin kunnat ja kuntayhtymät, mutta mukana oli myös muutama yhdistys ja säätiö. Painotus koulupäivän liikunnallistamiseen näkyi myönnettyissä avustuksissa. Erityyppiset hankkeet on raportissa jaettu neljään hankemuotoon: koulupäivän liikunnallistamishankkeet, varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeet, kerhotoimintahankkeet ja muut hankkeet. Yhteensä 84 hankkeessa tarkoitus oli edistää koulupäivän aikaista liikkumista. 28 hankkeessa edistettiin varhaiskasvatuksen liikunnallistamista, 22 hankkeessa panostettiin kerhotoimintaan ja 23 hankkeessa oli jokin muu päätoimintamuoto. Yhdellä hankkeella saattoi olla useita tarkoituksia, esimerkiksi sekä

¹ Avustukset jaettiin kuudessa ELY-keskuksessa, jotka ovat Lapin ELY-keskus (Lapin maakunta), Pohjanmaa (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Pohjanmaa), Pohjois-Pohjanmaa (Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa), Pohjois-Savo (Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo), Uusimaa (Etelä-Karjala, Kanta-Häme, Kymenlaakso, Päijät-Häme ja Uusimaa) sekä Varsinais-Suomi (Satakunta ja Varsinais-Suomi). Vuoden 2014 alusta ELY-keskuksissa hoidetut liikuntatöiden tehtävät ja henkilöstö siirtyivät aluehallintovirastoihin (AVI). Alueellinen jako ei muuttunut.

koulun että varhaiskasvatuksen liikuntakulttuurin edistäminen. Muihin toimintamuotoihin kohdistuneilla hankkeilla ei ole yhteistä nimittäjää, vaan ne ovat keskenään hyvin erilaisia. Yleisimpiä olivat erilaiset lasten tai nuorten omaehtoisen vapaa-ajan liikunnan edistämishankkeet sekä myös erilaiset kerhot ja liikuntavuorot, joita kyselyyn vastaaja ei mieltänyt kerhohankkeiden piiriin kuuluvaksi toiminnaksi.

Tämän seurantaraportin tarkoituksena on selvittää hankekauden 2013–2014 toimintaa, tavoitteiden toteutumista sekä hankkeiden jatkoa. Hankkeiden seuranta toteutettiin tällä toimintakaudella internetpohjaisen kyselyn avulla touko-kesäkuussa. Kyselyrunko on liitteessä 2. Analysointikelpoinen vastaus saatiin 92 hankkeelta, mikä on 81 % hankkeista. Kutsu kyselyyn välitettiin sähköpostitse. Vastausaikaa oli noin kolme viikkoa. Kyselyaineisto analysoitiin Surveypalin sekä Microsoft Excelin avulla. Aineistosta eriteltiin hankkeiden toimintoja ja luokiteltiin niitä. Raportin tulokset perustuvat kyselystä saatuihin vastauksiin. Raportin antama kuva toimintavuodesta jää osin vaillinaiseksi, koska kaikki hankkeet eivät vastanneet kyselyyn kahden muistutusviestin jälkeenkään.

2 HANKKEIDEN TAVOITTEET, ONNISTUMISET JA ONGELMAT

Toimintavuoden 2013–2014 aikana oli käynnissä yhteensä 113 lasten ja nuorten liikunnan paikallista kehittämishanketta. 49 % hankkeista ei ollut saanut aiemmin valtiontukea hankkeessa järjestettävälle toiminnalle. 51 % oli saanut tukea yhtenä tai useampana vuonna aiemmin. Uusia hankkeita oli nyt enemmän kuin edellisellä avustuskaudella. Taulukossa 2 näkyy hankkeiden jakaantuminen toimintamuodoittain. Taulukkoon on myös merkitty kunkin alueen vastausprosentit kyselyyn. Suurin osa ensimmäistä kertaa tukea saaneista hankkeista oli koulupäivän liikunnallistamishankkeita. Sen sijaan kerhotoimintahankkeista jopa 80 % oli saanut aiemmin jotain avustusta.

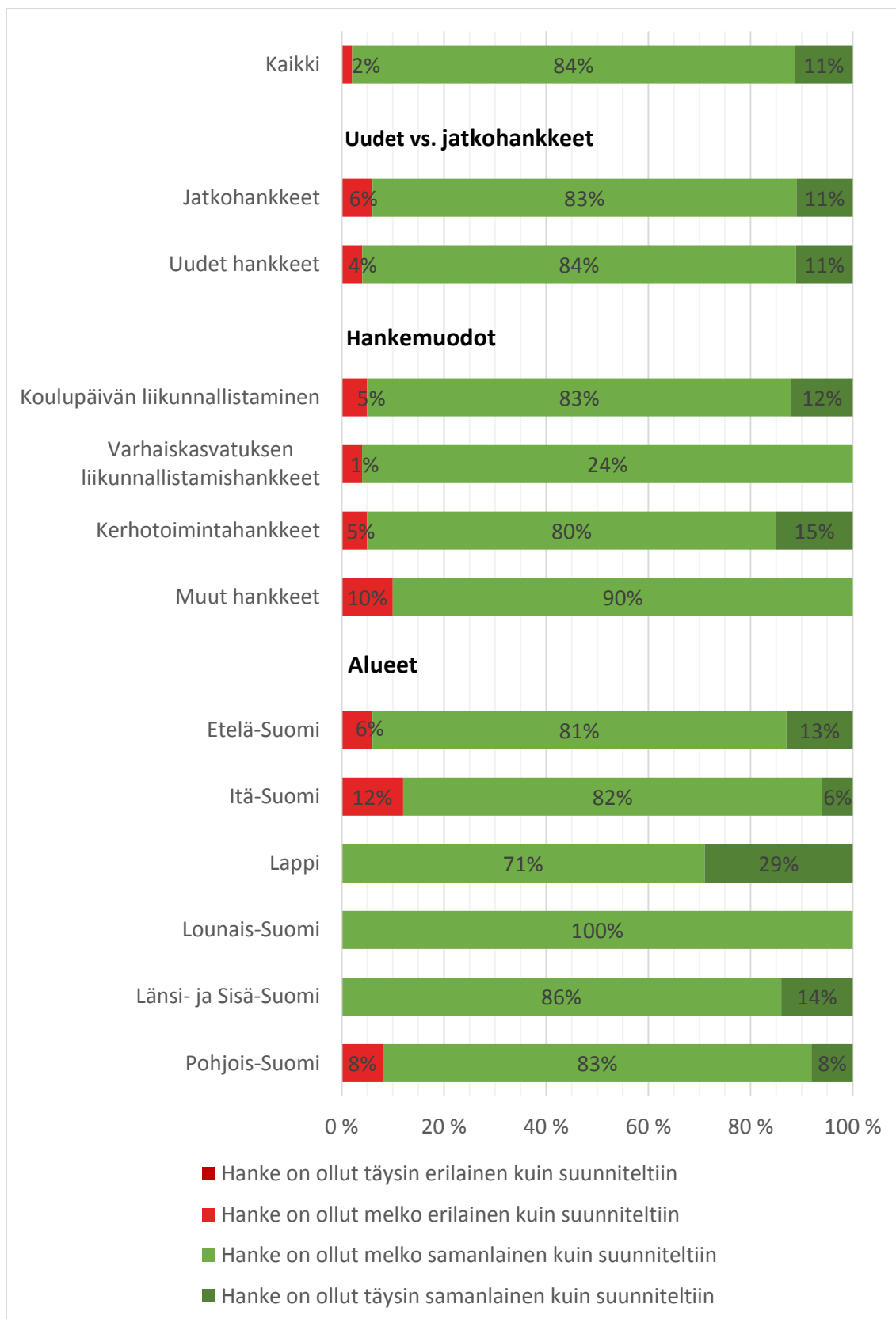
TAULUKKO 2 Kyselyn vastausprosentit ja hankkeiden päätoimintamuodot.

Alue	Vastausprosentti (%)	Toimintamuoto ¹			
		LK	VK	VK	M
Etelä-Suomi	89	26	8	6	6
Itä-Suomi	89	16	5	4	3
Lappi	88	5	1	2	3
Lounais-Suomi	50	13	6	4	3
Länsi- ja Sisä-Suomi	82	16	3	3	3
Pohjois-Suomi	92	8	4	3	5
YHTEENSÄ	81	84	28	22	23

¹ Hankkeen toimintamuotoja tai päätarkoituksia voi kullakin hankkeella olla useita. LK = koulupäivän liikunnallistaminen, VK = varhaiskasvatuksen liikunnallistaminen, K = kerhotoiminta, M = muu. Kyselyyn vastaamattomien hankkeiden osalta taulukon määrät perustuvat aluehallintoviranomaiselta saatua tietoon.

Suurin osa hankkeista keskittyi vain yhteen toimintamuotoon (68 % hankkeista). 22 %:lla hankkeista oli kaksi päätarkoitusta ja joka kymmenennellä 3–4 toimintamuotoa. Yhdistelmähankeita oli yhteensä 29, ja yleisimmin niissä oli koulupäivän liikunnallistamista sekä jotain muuta toimintamuotoa. Tällaisia hankkeita oli 26.

Suurin osa vastaajista arvioi, että hankkeen toimintasuunnitelma pystyttiin viemään käytäntöön melko samaan tapaan kuin oli suunniteltu (kuvio 1 seuraavalla sivulla). Alueiden tai hankemuotojen välillä ei ollut vastauksissa suuria eroja. Vain 11 % vastaajista kertoi, että hanke toteutui täysin samanlaisena kuin oli suunniteltu. Voidaan tulkita, että hankkeen edetessä alkuperäisestä suunnitelmasta pitää useimmiten olla valmis joustamaan. Toimintasuunnitelma on usein liian laaja, jolloin toteutettavia osa-alueita joutuu priorisoimaan.

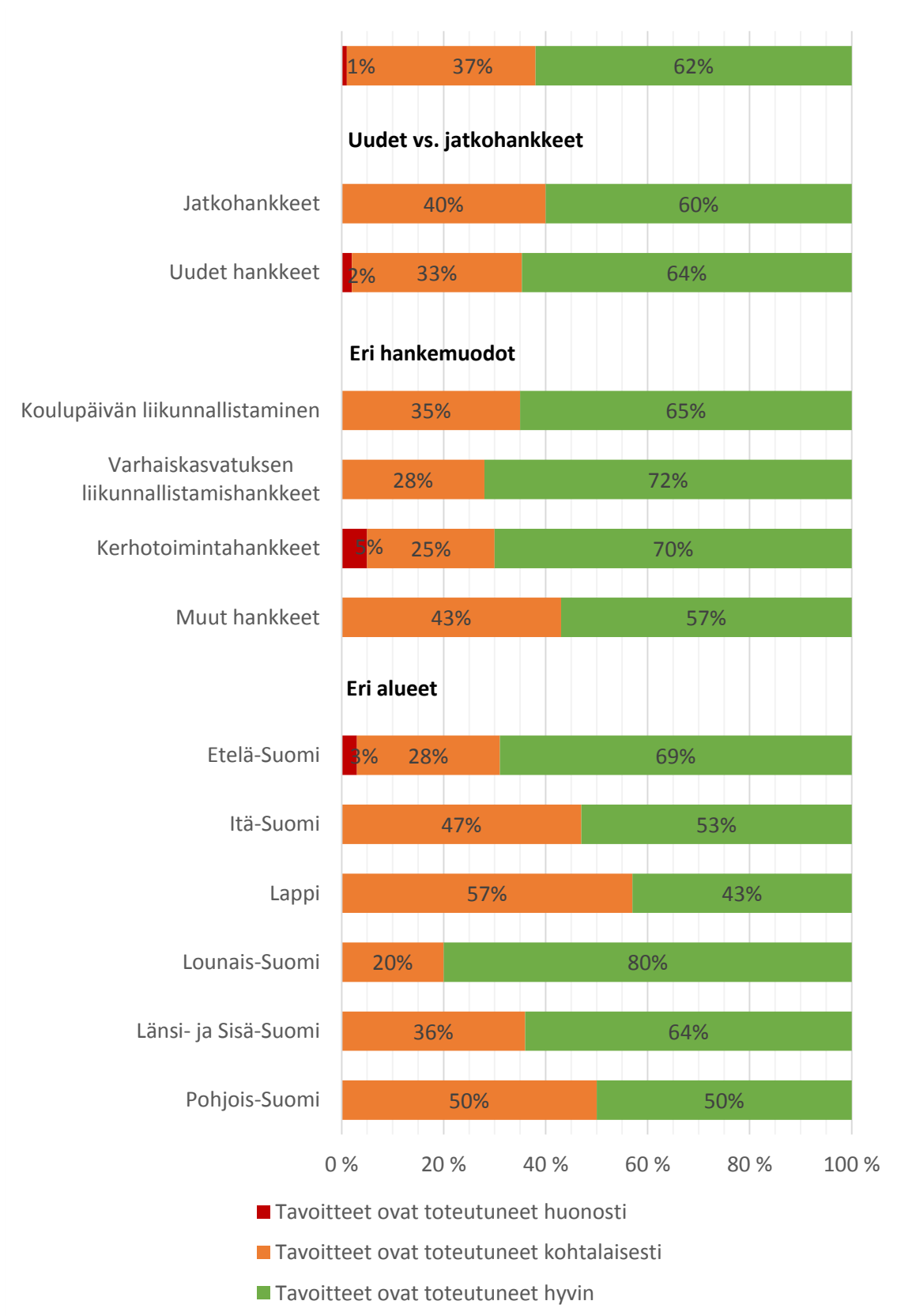

KUVIO 1 Hankkeiden toteutuminen.

Hankkeilla oli monenlaisia tavoitteita toimintavuodelle. Yhdellä hankkeella oli keskimäärin 2,5 eri tavoitetta. Yleisimmin tavoitteet liittyivät toiminnan järjestämiseen ylipäätään. Yleisiä tavoitteita olivat myös uuden palvelun tai toiminnan kehittäminen tai muut tarkkaan kohdennetut toimenpiteet (26 %:lla hankkeista), yhteistyön kehittäminen paikallisten toimijoiden kanssa (24 %) ja omaehtoisen liikunnan edistäminen tai liikunnalliseen elämäntapaan ohjaaminen (23 %). Lisäksi tavoitteina oli hankkeen vakiinnuttaminen, perheen tukeminen liikunnallisessa elämäntavassa, osallisuuden kehittäminen, yhteisöllisyyden lisääminen sekä viestinnän tai markkinoinnin kehittäminen. Aiempina vuosina rahoitetuissa hankkeissa vakiinnuttaminen oli selvästi yleisempi tavoite kuin uusilla hankkeilla. Sen mainitsi vastauksessaan yhteensä 19 hankevastaavaa, joista 16 oli aiemmin rahoitetuista hankkeista.

Hankevastaavilta kysyttiin heidän omaa arviotaan hankkeen tavoitteiden toteutumisesta. Noin kolmannes arvioi tavoitteiden toteutuneen kohtalaisesti ja 62 % arvioi tavoitteiden toteutuneen hyvin (kuvio 2 seuraavalla sivulla). Eri hankemuotojen välillä oli tavoitteiden toteutumisessa pieniä eroja. Muiden toimintamuotojen hankkeissa tavoitteiden nähtiin toteutuneen hitusen huonommin kuin kerhotoiminnassa tai koulupäivän tai varhaiskasvatuksen liikunnallistamisessa. AVI-alueista Lounais-Suomessa tavoitteiden koettiin keskimäärin toteutuneen parhaiten, mutta toisaalta Lounais-Suomen alueelta kyselyyn vastasi vain puolet hankkeista.

Näkemykset siitä, millä perustein tavoitteiden nähtiin toteutuneen, vaihtelivat suuresti. Mikäli hankkeesta oli jäänyt pieni osa toteutumatta, tulkinnot onnistumisesta vaihtelivat suuresti. Esimerkiksi se, että hankkeesta jäi jokin suunniteltu osa toteutumatta, oli osan mielestä suuri epäonnistuminen. Toiset taas toivat asian esiin niin, että oli hienoa, että vain yksi asia jäi toteutumatta. Tavoitteiden toteutuminen kuvaa siten hyvin kunkin hankevastaavan subjektiivista kokemusta sekä tavoitteiden vaativuutta. Kaiken kaikkiaan toimintavuotta voidaan pitää vastausten perusteella melko onnistuneena.

KUVIO 2 Hankkeiden tavoitteiden toteutuminen.

Suurimmassa osassa hankkeista toimintasuunnitelma pystyttiin viemään joko kokonaan tai lähes kokonaan käytäntöön. Noin 30 % kertoi perusteluna tavoitteiden toteutumiselle, että toimintasuunnitelma saatiin vietyä hankevuoden aikana läpi. Vastanneista 10 % ilmaisi avoimesti, että joitakin osia suunnitelmista jäi toteuttamatta. Muita perusteluja tavoitteiden hyvälle tai kohtuulliselle onnistumiselle olivat myönteiset ja onnistuneet kokemukset (59 % hankkeista), toimintavuoden aikana tapahtunut kehitys (17 %) sekä saatu positiivinen palaute (10 %). Uusien ja vanhojen hankkeiden välillä oli joitakin eroja. Aiemmin alkaneissa hankkeissa korostettiin enemmän toimintavuoden aikana havaittua kehitystä, kun taas uusissa hankkeissa painotettiin enemmän toimintasuunnitelman viemistä läpi onnistuneesti. Noin kolmasosa vastaajista eritteli myös tulevaisuuden kehittämiskohtia. Näissä perusteluissa tuotiin selvästi esiin se, että kehittämishanke on jatkuva prosessi, jossa riittää tekemistä hankekauden jälkeenkin:

Moneen tavoitteeseen on päästy, mutta että ne olisi saatu pysyvästi juurrutettua koulun käytäntöön, siinä olisi varmasti parantamisen varaa. (Hankevastaava, Sisä-Suomi)

Kyselyssä haluttiin pureutua siihen, mitkä asiat ovat vieneet hankkeita eteenpäin ja toisaalta haitanneet niitä. Hanketta eteenpäin vievistä tekijöistä ja onnistumisista eniten esille nostettiin erilaisia ratkaisuja, onnistumisia ja oppimisen hetkiä. Tällaisia olivat esimerkiksi onnistunut välituntitoiminta, hyvät olosuhteet tai välinehankinnat, onnistuneet tapahtumat ja oikean kohderyhmän tavoittaminen. Lisäksi esille nostettiin yhteistyö ja verkostoituminen, ”oikeiden henkilöiden” mukanaolo hankkeessa sekä onnistuminen hankkeen laajentamisessa ja vakiinnuttamisessa. Myös monet tunteisiin tai merkityksellisyyteen liittyvät tekijät olivat hankevastaaville tärkeitä. Innostus, oma ja muiden sitoutuminen sekä arvopohjainen näkemys hankkeesta osana suurempaa kokonaisuutta veivät joidenkin vastaajien mielestä hanketta parhaiten eteenpäin. Muutamia yksittäisiä mainintoja saivat rahoitus, kokemus ja osallistaminen. Uudet ja jatkuvat hankkeet kokivat onnistumiset jokseenkin eri tavoin. Vanhoissa hankkeissa painotettiin enemmän oikeiden henkilöiden mukanaoloa hankkeessa sekä jatkuvuuden näkökulmaa. Uusissa hankkeissa useampi mielsi hanketta eteenpäin vieviksi asioiksi verkostoitumisen sekä innostuksen ja myönteisyyden hanketta kohtaan. Eri hankemuodoissa vastaukset olivat melko samanlaisia. Poikkeuksia olivat positiivisuus ja jatkuvuus hanketta edistävinä tekijöinä: positiivisuutta ja innostusta korostettiin koulupäivän ja varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeissa enemmän kuin kerhotoiminnassa ja muissa hankemuodoissa.

Hankkeita haittasivat monenlaiset tekijät. Yleisiä olivat esimerkiksi paikalliset olosuhteet, epäonnistuneet ratkaisut tai tapahtumajärjestelyt ja piintyneet tavat:

Koulut ovat täynnä sääntöjä ja opettajat ovat mestareita keksimään sääntöjä. Tämä saattaa helposti vaikeuttaa välituntiliikunnan toteuttamista. Esim. joillakin kouluilla yksinkertaiset asiat (kuten välituntivälineiden käyttöönotto) vei tästä syystä pitkiä aikoja, kun yhteisistä säännöistä ei päästy yksimielisyyteen. (Hankevastaava, Pohjois-Suomi)

Esiin nousivat myös aikaan ja henkilöihin liittyvät esteet. Hankkeet ovat useimmiten vain pieni osa vastuuhenkilön työnkuvaa, joten aika suunnittelulle ja toteuttamiselle on rajallista. Muutamat vastaajat kuvailivat, että monesti asiat joudutaan tekemään kiireellä, ja kiireestä huolimatta eteneminen ja kehittyminen tuntuvat hitailta. Hankkeiden henkilöstön osalta ongelmia tuottivat henkilöiden vaihtuminen kesken kauden, riittämätön henkilöstöresurssi sekä ohjaajien tai ohjausryhmän puute. Henkilöstöön liittyvät ongelmat korostuivat kerhotoimintahankkeissa. Muut hankkeita haittaavat tekijät kulminoituivat esimerkiksi huonoon sitoutumiseen, henkilöstön negatiiviseen suhtautumiseen hanketta kohtaan, taloudellisiin haasteisiin sekä epäonnistuneeseen markkinointiin. Ikävää suhtautumista ja muutosvastarintaa hanketta kohtaan oli eniten koulupäivän ja varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeissa. Viestintä- ja markkinointiongelmat painottuivat kerhohankkeisiin, joissa saattoi olla esimerkiksi vaikeuksia päästä asetettuihin osallistujatavoitteisiin. Uusien ja jatkuvien hankkeiden välillä oli joitakin eroja. Uusia hankkeita haittasivat enemmän aikapula sekä yksittäiset ongelmat. Jatkohankkeita taas vaivasivat henkilöstön tai hanketiimin riittämättömyys tai vaihtuvuus. Moni hankevastaava ilmoitti, että hanketta ei haitannut mikään eikä toimintavuodessa ollut mainitsemisen arvoisia ongelmia.

Hankkeiden tulevaisuudentavoitteita kysyttiin monivalintakysymyksen avulla, johon vastaajat saivat merkitä enintään kolme vastausvaihtoehtoa. Yleisimmät tavoitteet niissä hankkeissa, jotka jatkuvat myös kaudella 2014–2015, olivat lasten ja nuorten osallistaminen toiminnan kehittämiseen sekä lasten ja nuorten omaehtoisen liikkumisen lisääminen. Seuraavaksi yleisimmät tavoitteet olivat hankkeen vakiinnuttaminen ja yhteistyön kehittäminen paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitevaihtoehdot ja niiden yleisyys näkyvät liitteessä 3. Vanhojen ja uusien hankkeiden vastaukset erosivat erityisesti hankkeen laajentamisen osalta sekä vanhempien ja perheen tukemisessa liikunnallisen elämäntavan muodostamisessa. Nämä olivat jatkohankkeissa yleisempiä. Sen sijaan omaehtoisen liikkumisen lisääminen ja osallistaminen olivat yleisempiä uusissa hankkeissa.

3 MITÄ HANKKEISSA TEHTIIN KAUDELLA 2013–2014?

Lasten ja nuorten liikunnan paikallisista kehittämishankkeista löytyi kolme erilaista päätarkoitusta: koulupäivän liikunnallistaminen, varhaiskasvatuksen liikunnallistaminen sekä kerhotoiminta. Näiden lisäksi joukkoon mahtui hankkeita, joiden luokaksi määriteltiin muu hanke. Nämä hankkeet olivat keskenään hyvin erilaisia, eikä niissä välttämättä ollut niin konkreettista päätarkoitusta kuin muissa hankkeissa. Hankkeet jaettiin eri luokkiin kyselyn perusteella sekä AVI-viranomaisilta saatujen tietojen perusteella. Yhdellä hankkeella saattoi olla useampia päätarkoituksia. Tässä luvussa kerrotaan hankkeiden toiminnasta kyselyn vastausten perusteella. Kyselyssä hankevastaavia pyydettiin kuvailemaan, mitä hankkeessa oli tehty hankekauden aikana. Vastausten pituudet ja yksityiskohtaisuus vaihtelivat suuresti: pisin vastaus oli 941 sanaa pitkä ja lyhin vastaus 5 sanaa. Mediaanivastaus oli 50 sanaa. Vastauksista poimittiin erilaiset toimenpiteet ja siten pystyttiin laskemaan kunkin toiminnan yleisyys eri hankemuodoissa ja kussakin yksittäisessä hankkeessa.

3.1 Koulupäivän liikunnallistamishankkeet

Vuonna 2013–2014 oli käynnissä 84 ELY-keskusten tai aluehallintovirastojen rahoittamaa koulupäivän liikunnallistamishanketta. Näistä seurantakyselyyn vastasi 66 hanketta. Hankkeista 48 % oli uusia, 52 % oli rahoitettu aiemminkin. Suurin osa hankkeista keskittyi pelkästään koulupäivän liikunnallistamiseen (61 % hankkeista). Liikkuva koulu -hankkeissa toimenpiteet jaettiin viiteen luokkaan: liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen kouluarjessa, liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen erityisin keinoin, välinehankinnat, yhteistyö sekä suunnittelu ja hallinto.

Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen kouluarjessa oli yleisin tapa edistää aktiivista koulukulttuuria. Tähän luokkaan kuuluvia toimenpiteitä mainitsivat lähes kaikki vastaajat. Hankkeissa oli kiinnitetty huomiota välituntiliikuntaan, tehty oppitunneista toiminnallisempia, lisätty ohjattua liikuntaa ja edistetty koulu-matkaliikuntaa.

Tyypillisiä tapoja edistää välituntien aikaista liikkumista olivat välkkäreiden kouluttaminen ja sitä kautta välitunneille saatu vertaisohjaus. Myös opettajat tai yhteistyökumppanit olivat paikoin toiminnan ohjaajina. Yleistä hankkeissa oli myös liikuntavälineiden käyttöön kannustaminen, teemavälitunnit ja tehtäväkortit. Monissa kouluissa oli otettu käyttöön pitkät liikkumisvälitunnit. Joissakin hankkeissa oli tehty koulunpihaan parannuksia, joiden toivottiin lisäävän liikkumista. Etenkin yläkouluissa yleisenä keinona välituntiliikunnan edistämiseksi olivat aktiiviset sisävälitunnit koulun salissa.

Oppituntien toiminnallisuutta pyrki lisäämään noin neljäsosa hankkeista. Vastauksissa korostuivat istumisen tauottaminen ja taukojummat tuntien aikana. Muutamassa kunnassa pidettiin aamujumppia luokassa tai aamunavauksen yhteydessä.

Joissakin hankkeissa oli jo ehditty hyödyntämään toiminnallisen oppimisen koulutusta, jota liikunnan aluejärjestöt alkoivat tarjota vuoden 2014 alusta. Monessa hankkeessa avustuksella oli saatu ostettua jumppapalloja istuimiksi.

Yhtenä isona toimenpiteenä voidaan pitää kunnan opettajien toiminnallisen opettamisen kehittämistä. Hankkeen avulla hankittiin kouluille yhteensä 15 koulun luokkatilan liikunnallistamisvälinepakettia. Välineiden avulla sekä toiminnallistettiin opetusta että katkaistiin oppilaiden istumisjaksoja. Liikkumisvastaavat keräsivät koulultaan konkreettiset välineiden käytön myötä syntyneet uudet toimintamallit. Nämä toimintamallit kerättiin yhteen ja jaettiin kaikille kunnan opettajille. Toiminnallisen opetuksen koulutukseen osallistuivat kaikki opettajat niin ala- kuin yläkoulustakin. (Hankevastaava, Pohjois-Suomi)

Monessa Liikkuvassa koulussa oli välituntien vertaisohjaamisen ja oppituntien jumppatuokioiden lisäksi muuta ohjattua liikuntaa. Ohjaajina toimivat koulun henkilökunta, kunnan liikunnanohjaajat, hankekoordinaattori tai urheiluseurat. Toiminta saattoi olla viikoittaista tai liittyä seurojen pitämiin näytetunteihin koulujalla tai sen ulkopuolella.

Välituntiliikunnan ohjaaja on pyörittänyt alakoululla välkätoimintaa, yläkoululla kuntosalitoimintaa välituntisin. Yläkoululla omat välituntiohjaajat ovat vastanneet toiminnsata. (Hankevastaava, Lounais-Suomi)

Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämistä erityisin keinoin oli 73 %:ssa hankkeista. Erityisillä keinoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaisia toimenpiteitä, jotka eivät kuulu koulun päivittäiseen arkeen, vaan jotka on kohdennettu tietyille oppilaille, tiettyyn ajankohtaan tai joiden toteutumiseen vaaditaan oppilailta omakohtaista aktiivisuutta. Tällaisia olivat erilaiset tapahtumat, turnaukset, retket ja kampanjat, kerhotoiminta, omaehtoisen liikkumisen lisääminen kouluajojen ulkopuolella sekä erityisoppilaiden huomioiminen tai muu tarkkaan kohdennettu toiminta. Koulujen liikunnallinen kerhotoiminta oli monipuolista. Muutamissa paikoissa toimintaa järjestettiin kuljetusoppilaiden odotusajalle. Omaehtoisen liikkumisen lisäämisessä olivat useimmiten yhteistyössä koulut ja liikuntatoimi. Oppilaille oli esimerkiksi alennuksia tai ohjattua toimintaa kunnan liikuntapaikoilla. Myös sellaisia oppilaita, joita liikunta ei kiinnostanut, pyrittiin monessa hankkeessa innostamaan:

Viety palloilukeitaalle keilaamaan, kiipeilemään, golfaamaan sellaisia yhdeksäluokkalaista, joilla ei mitään mielenkiintoa liikuntaan. (Hankevastaava, Itä-Suomi)

Välinehankinnoista vastauksissa kertoi 65 % vastaajista, vaikka todennäköisesti lähes kaikissa hankkeissa tehtiin joitakin hankintoja. Tiiviissä vastauksissa välineiden ostamisesta ei muistettu mainita. Yhteistyöstä oppilaiden perheiden tai huoltajien kanssa kertoi noin joka kymmenes vastaaja. Yleisimmin yhteistyö oli tiedottamista tai hankkeesta kertomista vanhempainilloissa. Joissakin hankkeissa oli järjestetty perheille liikunnallisia tapahtumia Liikkuvan koulun hengessä. Hankkeissa tehtiin paljon suunnitteluun tai hallintoon liittyviä toimenpiteitä, osallistettiin oppilaita, koulutettiin koulujen henkilökuntaa tai pyrittiin lisäämään heidän hyvinvointiaan

liikunnallisin keinoin. Näiden lisäksi toimintaa oli suunniteltu ohjausryhmässä, pyritty laajentamaan hanketta sekä lisätty liikuntaa tuntikehykseen tai huomioitu Liikkuva koulu -toiminta paikallisessa opetussuunnitelmassa.

3.2 Varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeet

Varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeista kyselyyn vastasi 16, kun käynnissä oli yhteensä 28 hanketta. Vastanneista hankkeista kahdeksan oli uusia hankkeita ja kahdeksan jatkohankkeita. Suurin osa hankkeista oli yhdistelmähankkeita; yleisin yhdistelmä oli koulupäivän ja varhaiskasvatuksen liikunnallistaminen. Muutamat koulupäivän ja varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeet eivät eritelleet yhtään varhaiskasvatuksen puolella tehtyä asiaa.

Yleisintä varhaiskasvatuksen liikunnallistamishankkeissa oli henkilökunnan kouluttaminen, erilaiset tapahtumat, ohjatun liikkumisen lisääminen ja välinehankinnat. Koulutuksia oli sekä päiväkodin liikkumisvastaaville että koko henkilökunnalle. Joissakin hankkeissa niitä järjestettiin yhdessä koulujen henkilökunnan kanssa. Tapahtumia, teemapäiviä ja retkiä järjestettiin hankkeissa päiväkotipäivien aikana ja niiden ulkopuolella pidettiin perheliikuntatapahtumia. Ohjattuja liikuntatuokioita järjestivät sekä päiväkodin oma henkilökunta että ulkopuoliset vetäjät. Joissakin hankkeissa ohjaaja kiersi myös perhepäivähoitopaikoissa.

Käyty säännöllisesti kaikissa [kunnan] päiväkodeissa ohjaamassa liikuntaa lapsille. Liikuntavastaaville lähetetään joka kuukausi "liikuntapaketti", paketti sisältää valmiiksi suunniteltuja liikuntatuokioita eri ikäryhmien lapsille. Kuukausipaketit painotuvat aina johonkin osioon esim. tasapaino, reaktiokyky yms. (Hankevastaava, Etelä-Suomi)

Hankkeissa pyrittiin lisäämään yhteistyötä perheiden ja huoltajien kanssa. Kolmessa hankkeessa pyrittiin aktivoimaan vanhempia liikuttamaan lapsiaan ja saamaan heidät ymmärtämään liikunnan tärkeys lapsen kehityksen kannalta. Muissa hankkeissa kyse oli tiedottamisesta ja perheliikuntatapahtumista. Neljässä hankkeessa liikkumista oli lähdetty viemään suunnitelmallisemmin liikunta- ja vuosisuunnitelmiin. Kolmessa hankkeessa pyrittiin aktivoimaan vähän liikkuvia lapsia tai lapsia, joilla oli harjaantumistarvetta motoriikassa. Kahdessa hankkeessa tehtiin yhteistyötä laajemman verkoston kanssa, ja yhdessä hankkeessa tuotettiin materiaaleja päiväkotien käyttöön ja pilotoitiin niitä.

3.3 Kerhotoimintahankkeet

Toimintakaudella oli käynnissä 22 kerhohanketta. Niistä suurin osa oli yhdistelmähankkeita, joissa järjestettiin kerhoja ja Liikkuva koulu -toimintaa. Kyselyyn vastasi 20 hanketta. Suurin osa kerhohankkeista oli jatkohankkeita. Uusia hankkeita oli vain 20 % vastanneista.

Yleisintä oli järjestää tavallista liikunnallista kerhotoimintaa ja lajikokeiluja lapsille tai nuorille. Monesti kerhot järjestettiin suoraan koulupäivien jälkeen tai toiminta oli ajoitettu koululaisten kesälomalle. Useimmiten kerhoissa oli tarkoituksena järjestää monipuolista ja hauskaa liikunnallista toimintaa, johon kaikki ovat tervetulleita. Noin kolmasosassa hankkeista kohderyhmä oli tarkemmin määritelty. Useimmissa näistä toimintaa kohdennettiin vähän liikkuville. Tarjolla oli myös motoriikkakerhoja ja kerhoja erityislapsille. Kolmessa hankkeessa pyrittiin edistämään perheliikuntaa tapahtumien tai retkien avulla. Samaten kolmessa hankkeessa järjestettiin leirejä. Neljännes hankkeista järjesti tapahtumia ja retkiä. Yhdessä vastauksessa kerrottiin, että yhteistyöllä urheiluseurojen kanssa on tärkeä rooli.

Liikuntakerhotoimintaa on järjestetty säännöllisesti, painottuen iltapäiviin varsinaisen kouluajan ulkopuolelle. Kerhot ovat olleet kenen tahansa 3-9-luokkalaisen ulottuvilla. Joihinkin kerhoihin on osallistunut myös 1-3-luokkalaisia. Kerhoja on pidetty nuoris- ja liikuntapalveluiden tiloissa sekä koulujen yhteydessä. Kerhoihin osallistuvilla on ollut mahdollisuus tutustua myös seurojen liikuntatoimintaan ja liikuntakipinän saaneita on kannustettu myös seuratoimintaan mukaan. Käytännön ohjauksesta ovat vastanneet urheiluseurojen koulutetut ohjaajat ja valmentajat. Nuorisotiloissa myös nuorisopalveluiden ohjaajat ovat olleet tukemassa nuorten osallistumista liikuntakerhoihin. (Hankevastaava, Etelä-Suomi)

3.4 Muut hankkeet

Muita hankkeita oli toimintakaudella yhteensä 23, joista 21 vastasi kyselyyn. Hankkeista 38 % oli uusia ja loput jatkohankkeita. Suurin osa oli yhdistelmähankkeita, joista yleisin muoto oli jonkin toiminnan yhdistäminen koulupäivän liikunnallistamiseen.

Muut hankkeet olivat keskenään hyvin erilaisia. Niillä ei ollut selkeää yhteistä nimeä. Kyselyyn vastanneista hankkeista 12:ssa oli tarkoitus lisätä lasten tai nuorten omaehtoista liikuntaa erilaisin toimenpitein. Keinoina olivat kerhot, kurssit, iltapäivätoiminta ja muu ohjattu liikunta. Yhdessä hankkeessa oli tarkoitus osallistaa nuoria, mikä tapahtui järjestämällä nuorten ideoimaa toimintaa ja tapahtumia ympäri maakuntaa. Kolmessa hankkeessa järjestettiin koululaisten loma-ajoilla liikunnallista toimintaa, kuten leirejä. Kolmessa hankkeessa päätarkoitus oli vanhempien ja perheiden tukeminen liikunnallisen elämäntavan edistämässä. Kahdessa hankkeessa keskityttiin liikuntaolosuhteiden ja liikuntapaikkojen suunnitteluun tai kohentamiseen. Yksi hanke oli kuntayhtymän kokonaisvaltainen hanke, jossa oli useita osa-alueita kaikista hankemuodoista. Hankevastaava kuvasi toimintaa esimerkiksi seuraavasti:

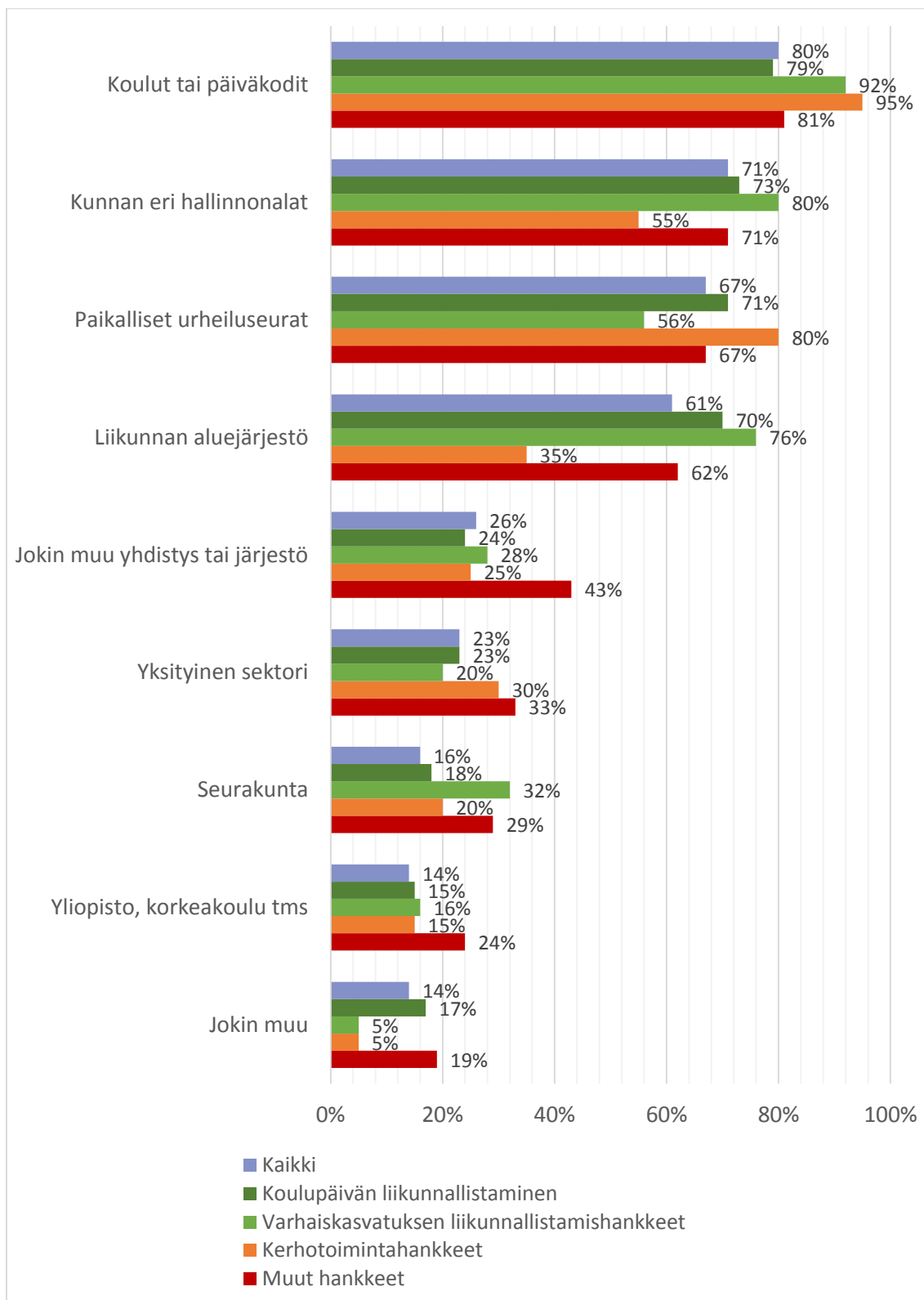
Lasten oppimisvalmiuksien edistämiseen tietynlaisella liikunnalla (Sensomoottori) ja asentohoidoilla (niitä tarvitseville). Lisäksi edistetään perheliikuntaa esim. vapailla salivuoroilla ja tapahtumilla. Ylipainoisten lasten perheille on kehitetty ryhmätoimintaa perhekeskuksen kanssa (lasten terveydenhoitajat ja psykologi). Pienluokan opetuksessa on kokeiltu toiminnallisia oppitunteja. Psykomotorista näkökulmaa on esitelty alakoulujen liikunnanopettajille. (Hankevastaava, Sisä-Suomi)

4 YHTEISTYÖ HANKKEISSA

Hankkeilla oli runsaasti yhteistyötahoja, yhdestä yhdeksään. Eniten erilaisia yhteistyökumppaneita oli Länsi- ja Sisä-Suomen alueen hankkeilla. Eri hankemuotojen välillä oli jonkin verran eroa yhteistyötahojen jakaantumisessa sekä määrässä (kuvio 3 seuraavalla sivulla). Eniten yhteistyötahoja oli keskimäärin muu hanke -luokan vastaajilla, toiseksi eniten varhaiskasvatushankkeilla, kolmanneksi eniten Liikkuvilla kouluilla ja vähiten kerhohankkeilla. Jopa kolmasosassa vastauksista yhteistyö ja verkostoituminen nostettiin hanketta eteenpäin vieväksi asiaksi. Erittely eri alueiden yhteistyötahoista löytyy liitteestä 4.

Yhteistyötavat ja yhteistyön intensiivisyys vaihtelevat suuresti hankkeiden välillä. Suurimmassa osassa hankkeita yhteistyö eri tahojen kanssa oli säännöllistä. Esimerkiksi koulupäivän liikunnallistamishanketta tehdään kunnassa poikkihallinnollisesti, liikunnan aluejärjestöt kouluttavat ja mentoroivat ja urheiluseurat tai muut yhdistykset ovat apuna kerhoissa, liikunnan teemapäivissä tai demotunneilla. Toimintaa suunnitellaan yhdessä ja vastuu toiminnan toteuttamisesta on jakaantunut useille henkilöille. Yhteistyötä on siis paljon, ja sitä tehdään yleensä useamman tahon kanssa. Neljänneksessä hankkeista yhteistyö on satunnaisempaa. Yhteistyötahojen roolina on näissä hankkeissa pääasiassa tuottaa kertaluontoisia palveluita, joten yhteistyö ei ole yhtä vastavuoroista kuin niissä hankkeissa, joissa yhteistyö on jatkuvaa. Yhteistyötahoilla ei näissä hankkeissa myöskään ole roolia hankkeen suunnittelussa. Neljässä hankkeessa yhteistyöllä oli erittäin suuri merkitys. Tällaiset hankkeet perustuvat aktiiviselle yhteistyölle tai kumppanuudelle ja koko hankkeen onnistuminen saattaa riippua yhteistyön toimivuudesta.

Uudet hankkeet ja jatkohankkeet erosivat toisistaan paitsi yhteistyötahojen määrässä, myös hieman yhteistyön intensiivisyydessä. Jatkohankkeissa yhteistyö koulujen, yksityisen sektorin ja seurakunnan kanssa oli selvästi yleisempää kuin uusissa hankkeissa. Uusissa hankkeissa yhteistyö painottui enemmän satunnaiseen yhteistyöhön kuin jatkohankkeissa. Vuoden 2012 hankehakemusten arvioinnissa uusien hankkeiden ja jatkohankkeiden välillä ei ollut eroja yhteistyötahojen määrässä (Paukku 2012, 30). Tämän seurantakyselyn perusteella vaikuttaisi kuitenkin siltä, että yhteistyön merkitys kasvaa hankevuosien myötä. Yksi vaikuttava tekijä esimerkiksi yhteistyötahojen määrässä on myös hankkeen laajeneminen. Uudet hankkeet saattavat aloittaa esimerkiksi Liikkuva koulu -toiminnan yhdestä koulusta, jolloin koulujen välistä yhteistyötä ei vielä ole.

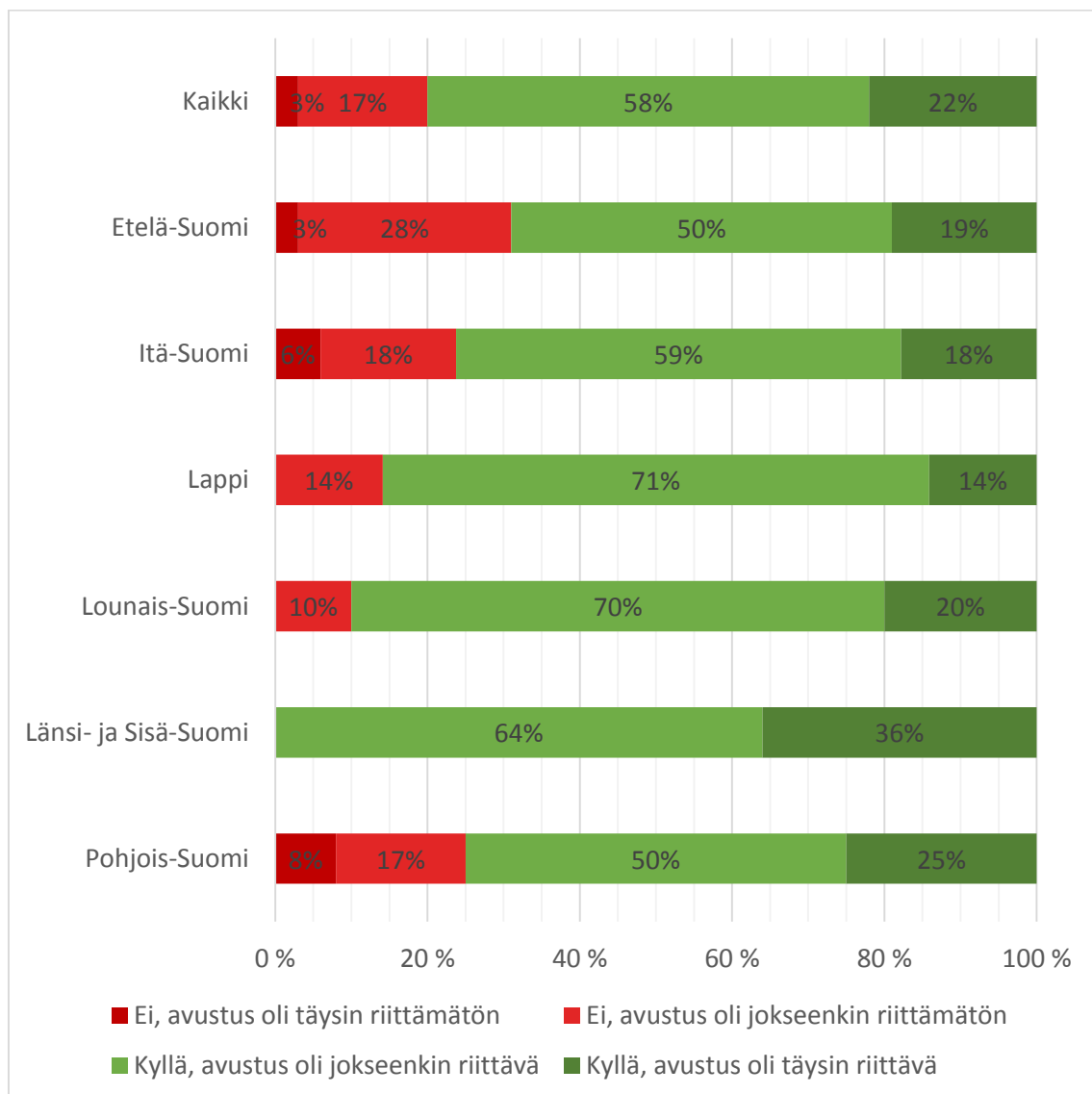

KUVIO 3 Hankkeiden yhteistyötahot² ja niiden yleisyys erityyppisissä hankkeissa.

² Muina yhteistyötahoina mainittiin muut kuin liikuntaan liittyvät järjestöt tai yhdistykset (18 kertaa, esim. 4H, MLL, vapaapalokunta), kansalliset liikuntajärjestöt tai -liitot (5), vanhempainyhdistykset (5), julkiset palvelut tai laitokset (4), paikalliset liikunta- tai urheiluyhdistykset (3), opetuslaitokset (2), nuorisovaltuusto tai oppilaskunta (2), asukasyhdistys (1), muu kuin oma kunta (1), yritys (1) sekä yksityishenkilöt (1).

5 TYYTYVÄISYYS AVUSTUKSEEN JA MUIHIN TUKIPALVELUIHIN

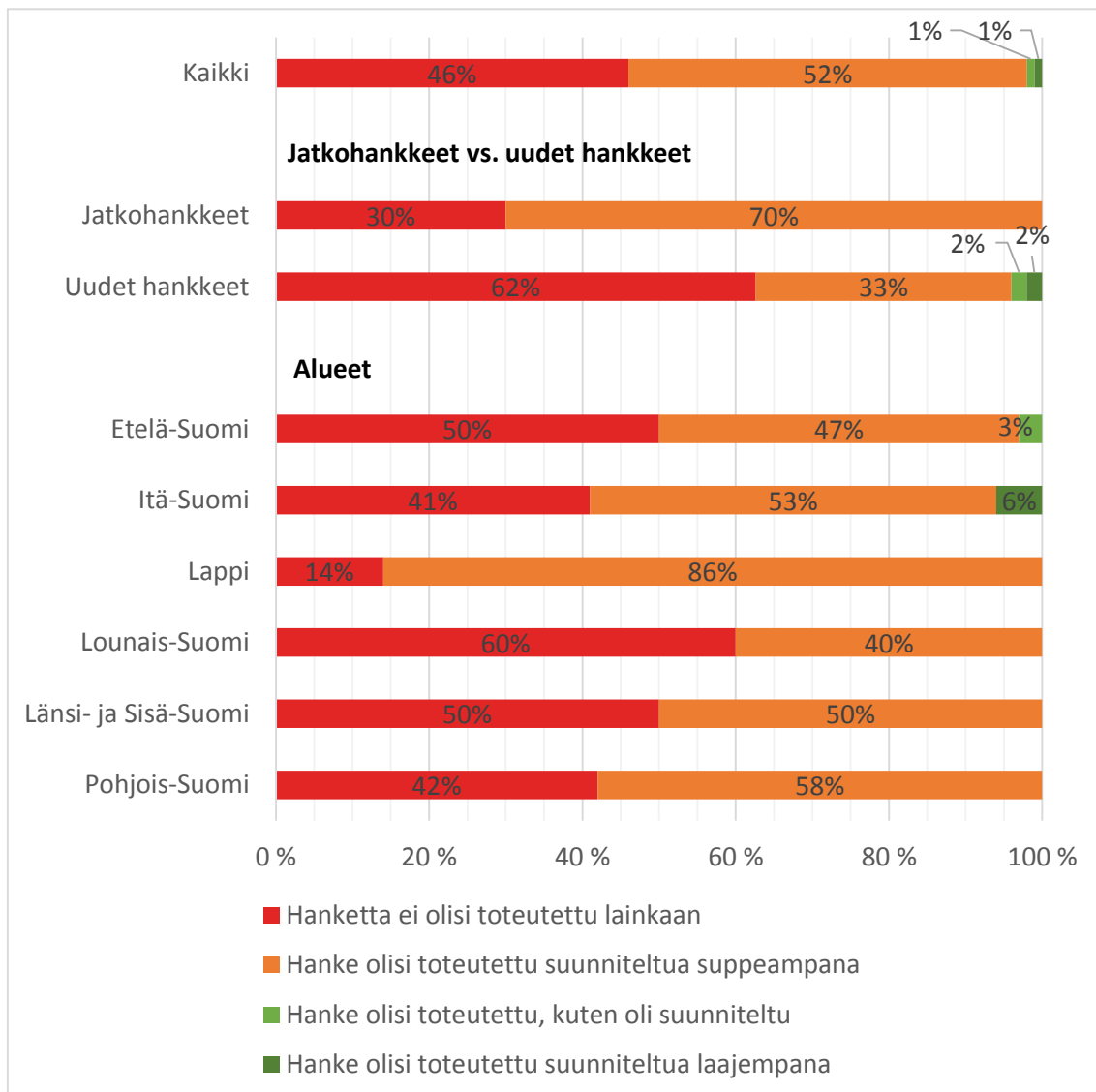
Suurimmassa osassa hankkeita oltiin ainakin jokseenkin tyytyväisiä saadun avustuksen määrään suhteessa haetun avustuksen suuruuteen (kuvio 4). Kaikkein paras tilanne oli Länsi- ja Sisä-Suomen hankkeissa, joissa kaikkien vastaajien mielestä avustussumma oli jokseenkin tai täysin riittävä. Tyytymättömmimpiä oltiin Etelä-Suomessa, jossa lähes kolmasosan mielestä saatu avustussumma ei ollut riittävä. Eri hankemuotojen välillä ei ollut suuria eroja tyytyväisyydessä.

KUVIO 4 Tyytyväisyys saadun avustuksen määrään.

Lasten ja nuorten liikunnan paikallisissa kehittämishankkeissa myönnettyt avustukset ovat aiempina vuosina poikenneet suuresti haetusta avustussummasta. Esimerkiksi vuonna 2012 myönnettyissä avustuksissa hankkeet saivat keskimäärin 65 % hakemastaan summasta ja alueelliset erot olivat suuria (Paukku 2012, 4). Vaikka avustusta saatiin vähemmän kuin sitä haettiin, hankevastaavien tyytyväisyys oli huomattavan suurta kaudella 2013–2014 kaikilla alueilla. Myönteiset vastaukset saattavat kuvastaa kiitollisuutta ja tyytyväisyyttä siitä, että avustusta saatiin ylipäättään.

Hankkeet ovat joka tapauksessa hyvin riippuvaisia ulkopuolisesta rahoituksesta. Lähes puolet hankkeista (46 %) olisi jäänyt kokonaan toteuttamatta ilman avustusta (kuvio 5). Paras tilanne näytti olevan Lapissa, jossa vain yksi hanke olisi jäänyt toteutumatta ilman rahoitusta. Kaikkiaan 52 % hankkeista olisi toteutettu aiottua suppeampana. Kahden vastauksen mukaan hanke olisi toteutettu suunnitellussa laajuudessa tai vielä laajempana.

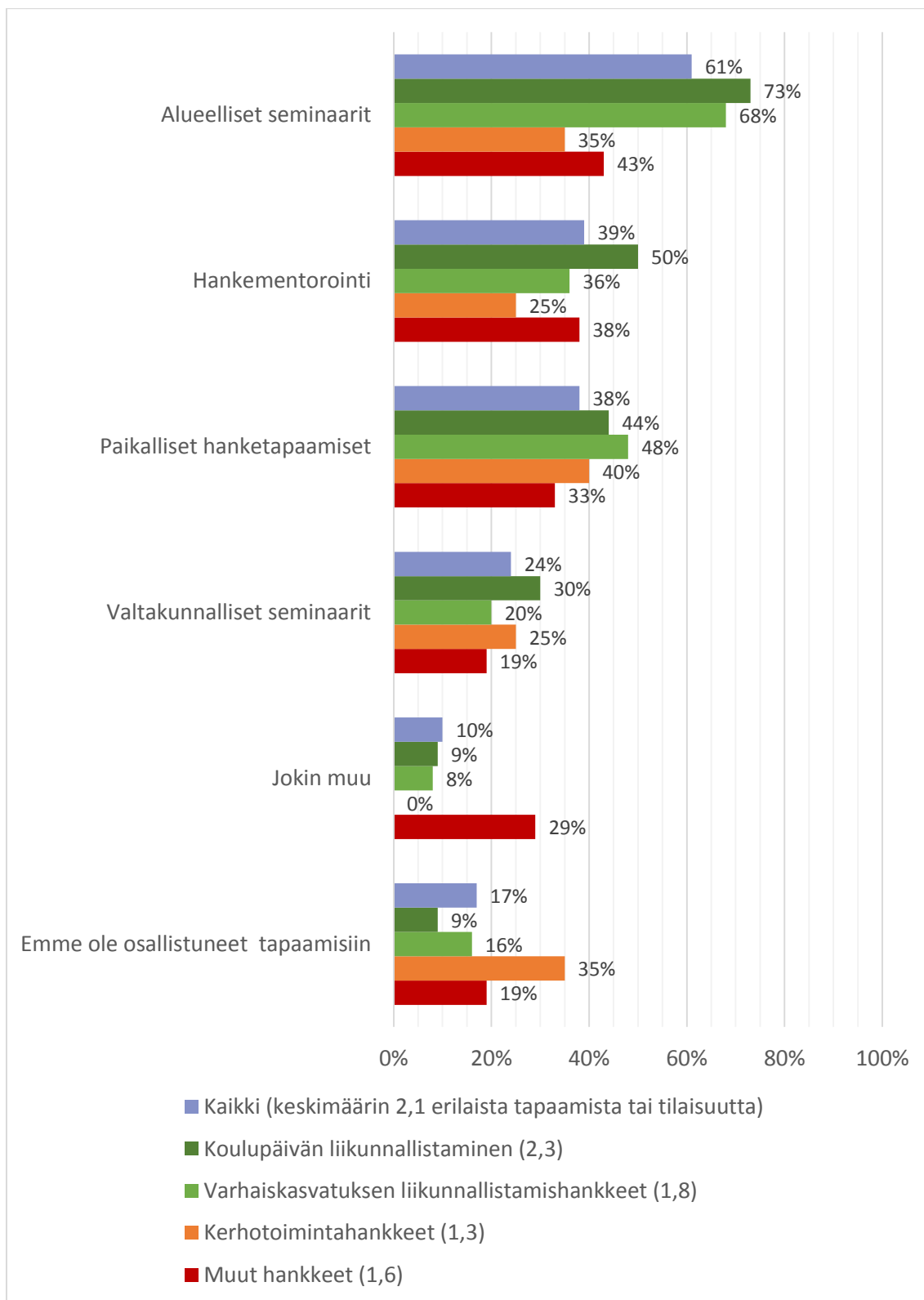
KUVIO 5 Hankkeen toteutuminen ilman avustusta.

Jatkohankkeista selvästi suurin osa (70 %) olisi jatkanut toimintaansa kielteisestä avustuspäätöksestä huolimatta. Uusista hankkeista noin kaksi kolmasosaa olisi jäänyt toteuttamatta ilman tukea. Mikäli yhtä moni hanke jää toteuttamatta niissä kunnissa, jotka jäivät avustusten ulkopuolelle, tilanne on harmillinen. Olisi syytä pohtia keinoja, kuinka avustuksen ulkopuolelle jääviä hakijoita voisi tukea paremmin hankkeiden toteuttamisessa. Jos rahoitusta saaneet hankkeet ovat rahoituksen päättymisen jälkeen edelleen siinä tilanteessa, ettei hanketta voida toteuttaa ilman ulkopuolista tukea, niiden toiminta lakkaa. Avustuksen tärkeimpiä tehtäviä on kuitenkin luoda edellytykset vakinaiselle toiminnalle.

Lasten ja nuorten liikunnan paikallisille kehittämishankkeille on kehitetty viime vuosina rahallisen tuen rinnalle erilaisia tukipalveluita. Tärkeimmät näistä ovat mentorointi sekä erilaiset hanketapaamiset ja -seminaarit. Lisäksi koulupäivän liikunnallistamiseen on tuotettu runsaasti erilaisia materiaaleja, koulutuksia ja tutkimustietoa. 83 % hankkeista osallistui toimintavuoden aikana vähintään yhteen hanketapaamiseen tai -tilaisuuteen. Määrää voi pitää suurena. Ahkerimmin erilaisiin tilaisuuksiin osallistuttiin koulupäivän liikunnallistamishankkeista. Muissa hankkeissa osallistuminen oli selvästi vähäisempää.

Erilaisista hanketapaamisista suosituimpia olivat alueelliset seminaarit, joihin osallistui 61 % hankkeista (kuvio 6 seuraavalla sivulla). Hankementorointiin osallistui 39 % hankkeista, ja paikallisissa tapaamisissa kävi 38 % hankkeista. Valtakunnallisiin seminaareihin osallistui 24 % hankkeista. Lisäksi yhdeksässä hankkeessa osallistuttiin toimintavuoden aikana muihin tilaisuuksiin.

Hankemuotojen välisessä vertailussa tulee muistaa, että hankementorointia ja valtakunnallisia seminaareja on tarjolla pääasiassa Liikkuville kouluille ja päiväkodeille. Kerho- ja muiden hankkeiden lukemat näistä tapahtumista tulevat pääosin yhdistelmähankeista. Alueellinen erittely hanketapaamisiin osallistumisesta on liitteessä 5.

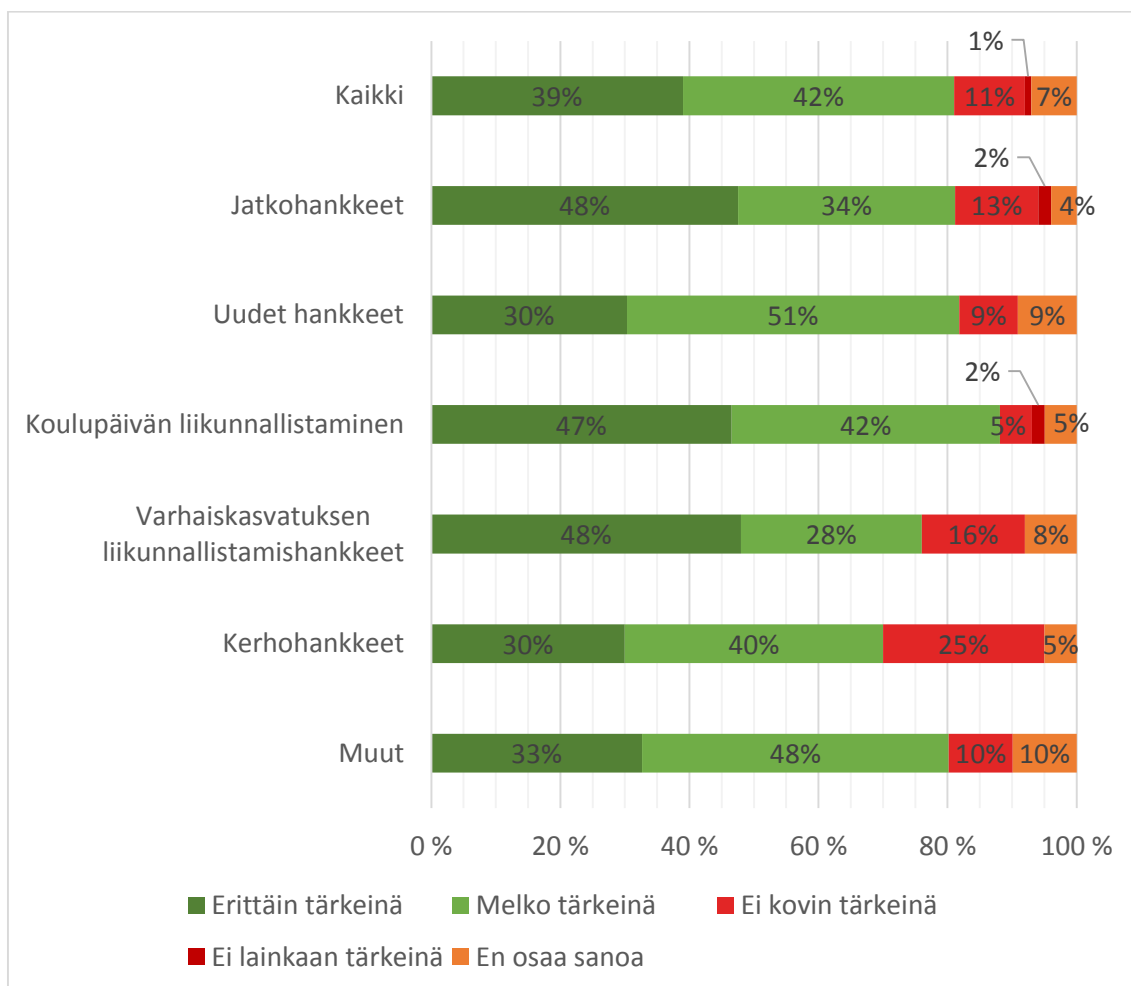

KUVIO 6 Hanketapaamisiin ja -tilaisuuksiin osallistuminen³.

³ "Jokin muu" -kohdan valitsi yhdeksän vastaajaa. Muita hanketapaamisia ja -tilaisuuksia olivat erilaiset tapahtumat (3 kpl), hankevierailut (3), palaverit tai muut yhteistyötapaamiset (2) sekä koulutus (1).

Vastaajat kautta linjan pitivät hanketapaamisia tärkeinä (kuvio 7). Erityisesti syksyllä 2013 alkaneet uudet hankkeet arvostivat tapaamisia. Jatkohankkeissa tuen tarve oli ilmeisesti hieman vähäisempää, sillä uusiin hankkeisiin verrattuna niissä hieman useammat vastaajat eivät pitäneet tapaamisia kovin tärkeinä. Koulupäivän liikunnallistamishankkeissa hanketapaamisia ja -tilaisuuksia pidettiin kaikkein tärkeimpinä. Pääasiassa hanketapaamisia pitivät turhina ne vastaajat, jotka eivät olleet osallistuneet tapaamisiin. Myös erilaisia näkemyksiä löytyi:

Sopimiset eri järjestöjen kanssa, aikataulutus ja käytännön toteutus vie valtavasti aikaa. Minusta ei kannata sitoa vähää resurssia enää siihen, että hankkeesta vastuussa oleva vielä kauheasti joutuisi tekemään sellaista väkinäistä yhteistyötä ja verkostoitumaan sellaisten tahojen kanssa, josta ei varsinaisesti ole hyötyä tämän oman koulumme kannalta. Jokainen yksikkö on nimittäin omanlaisensa ja toimii omista lähtökohdistaan valitsemallaan tavalla, sitoutumisen aste on myös erilainen. Ulkoapäin ei voi mihinkään yksikköä pakottaa, ellei toimintaan sisällä ole sitouduttu. (Hankevastaava, Itä-Suomi)

KUVIO 7 Hanketapaamisten koettu tärkeys.

Vastaajat saivat halutessaan kommentoida hanketapaamisten sisältöä tai omaa osallistumistaan tapaamisiin. Tapahtumien sisältöjä pidettiin pääasiassa hyvinä ja tulevaisuuteen toivottiin ideoiden, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa. Useimmat hankkeet haluavat vertaisverkostoitumista ja -tukea oman organisaationsa ulkopuolelta. Lisää paikallisia, esimerkiksi muutaman koulun, muutaman kunnan tai yhden maakunnan tapaamisia toivottiin järjestettävän tulevaisuudessa. Joissakin hankkeissa tapaamisiin ei päästy innokkuudesta huolimatta. Tällaisissa tapauksissa seminaarimateriaalinen julkaiseminen koettiin hyvin tärkeäksi. Aina ei kannata mennä totutun kaavan mukaan: jonkun muun kuin hankevastaavan osallistuminen tapaamisiin saattaa herättää kipinän sellaisessa henkilössä, jonka ei olisi arvannut innostuvan aiheesta.

Tapaamisten lisäksi hankkeet olivat saaneet monenlaista muuta tukea toiminnalleen. Yleisimmiksi nousivat koulutukseen, neuvontaan ja vertaistukeen liittyvät tukimuodot. Seuraavaksi eniten hankevastaavat mainitsivat henkisen tuen ja myönteisen suhtautumisen. Näiden lisäksi tukea saatiin yhteistyöverkostosta, muusta kuin hankeavustuksesta saadusta rahoituksesta sekä materiaaleista ja välineistä tai tiloista. Noin joka viides hanke vastasi, ettei ole saanut mitään muuta tukea hankeavustuksen lisäksi. Tämä korostui kerhohankkeissa, joista 40 % ilmoitti, ettei ollut saanut muuta tukea kuin hankeavustuksen. Tulevaisuudessa hankkeet tarvitsisivat hankevastaavien mukaan erityisesti taloudellista tukea. Monet haaveilivat urheiluvälineiden hankinnasta tai hankekoordinaattorin palkkaamisesta. Lisäksi hankkeet kaipasivat erityisesti koulutuksia, neuvontaa ja mentorointia (25 %) sekä hanketapaamisia (16 %). Joissakin hankkeissa toivottiin materiaaleja, henkistä tukea ja myönteistä suhtautumista, tukea vakinaistamista ajatellen ja yhteistyöverkostoa. Kuusitoista hanketta vastasi, ettei tarvitse mitään tukea.

6 VAKIINNUTTAMINEN JA TULEVAISUUS

Seurantakyselyn avulla haluttiin selvittää, millä tavoin hankkeissa on pyritty vakiinnuttamaan toimintaa osaksi organisaation peruspalveluita ja lisäämään hankkeen omarahoitusosuutta. Vastaukset jaettiin kahteen luokkaan: toiminnallisiin ja hallinnollisiin keinoihin. Toiminnalliset keinot olivat monipuolisia ratkaisuja, joista useissa oli oivallus siitä, että hankkeen vakiinnuttamisessa ei ole aina kyse rahasta, vaan asennemuutoksesta ja erilaisesta tavasta tehdä asioita kuin ennen. Toisaalta osa toiminnallisista keinoista oli pakon sanelemia kunnan huonon taloustilanteen vuoksi. Monissa hankkeissa oli myös irrotettu kunnan työntekijän työaika hankkeelle. Toiminnallisia vakiinnuttamiskeinoja mainittiin 37 vastauksessa (40 %). Harvinaisimpia toiminnalliset vakiinnuttamiskeinot olivat kerhotoimintahankkeissa, joissa toiminnallisia keinoja eritteli vain viisi vastaajaa. Toiminnalliset vakiinnuttamiskeinot olivat yleisempiä jatkohankkeissa kuin uusissa hankkeissa. Monissa jatkohankkeiden vastauksissa tuli esiin myös se, että osa toiminnasta on jo tähän mennessä juurtunut järjestävän tahon toimintaan:

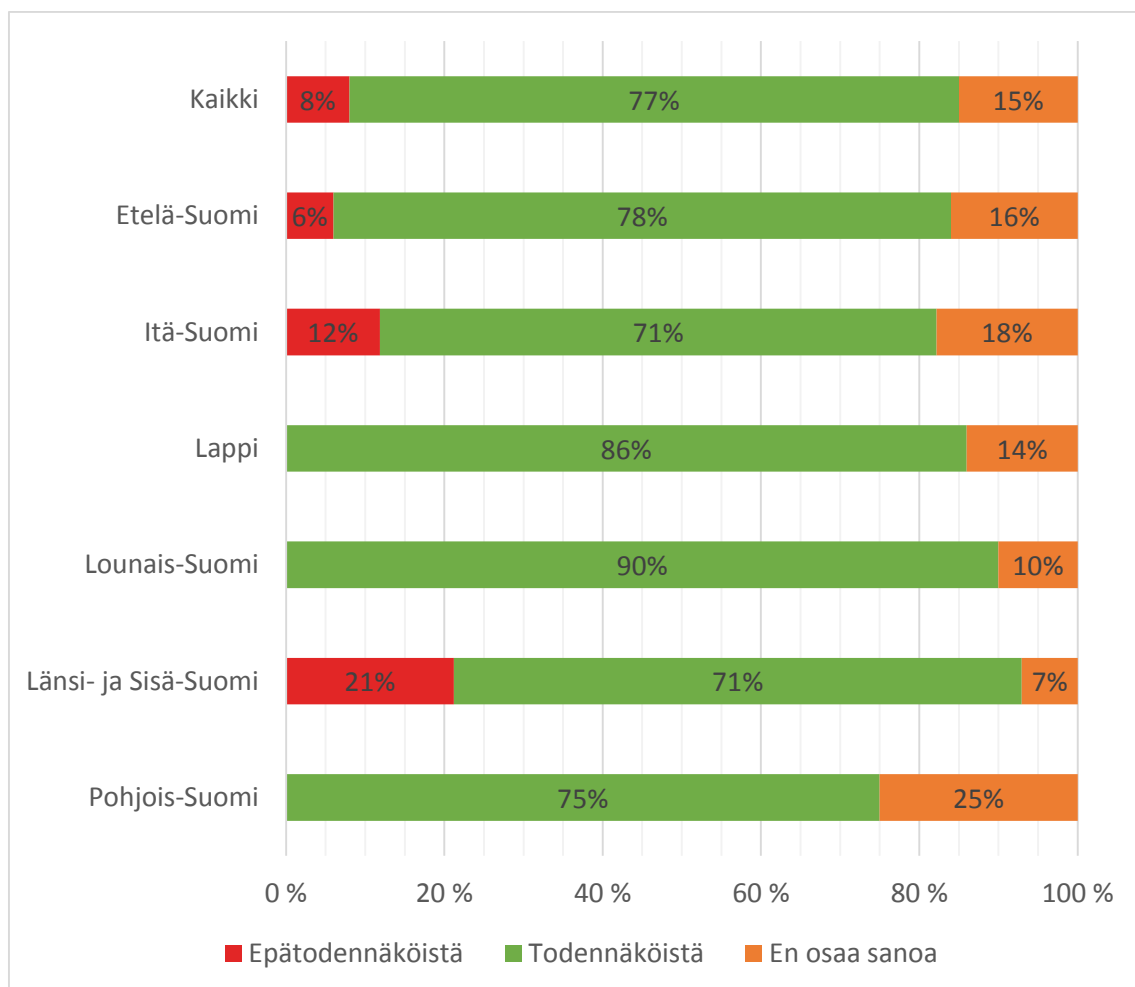
Kuten todettu, tämä avustus oli osa isompaa kokonaisuutta. --- Koulujen toimintakulttuuri on muuttunut ja kunta on luvannut jatkaa kehitystyötä. Kunta on varannut myös jatkossa omarahoitusta tuleville kehityshankkeille. Tärkein seikka on kuitenkin jo todettu koulujen kehittynyt toimintakulttuuri, minkä myötä uskomme koulujen kehittävän toimintaansa oma-aloitteisesti edelleenkin. (Hankevastaava, Pohjois-Suomi)

Hallinnollisia keinoja hankkeen vakiinnuttamiseksi olivat perustelutyö ja lobbaus kunnan sisällä, hankkeen vieminen budjettiin tai strategiaan sekä hallintokuntien välinen yhteistyö. Tällaisia toimia mainitsi suurin osa hankkeista. Yleisin vakiinnuttamiskeino oli pyrkimys hankkeen omarahoitusosuuden kasvattamiseen tai säilyttämiseen budjetissa sekä hankkeen vieminen kuntastrategiaan (52 % hankkeista). Tosin osalla hankkeista vakiinnuttaminen omarahoitusosuuden avulla ei ollut kovin kestävällä pohjalla, sillä omarahoitusosuutta saatettiin perustella sillä, että se oli pakollinen hankeavustuksen saamiseksi. Tällaisiin vastauksiin saattoi vaikuttaa myös kysymyksenasettelu: ”Miten olette pyrkineet lisäämään hankkeen omarahoitusosuutta---?”. Huolestuttavana voi pitää sitä, että muutamilla hankkeilla pakollinen omarahoitusosuus oli ainoa keino, joka mainittiin vakiinnuttamiskeinoksi. Vaarana on, että kunnallishallinnossa rahoitukselle ei enää löydykään motiivia, kun AVI:n avustus päättyy. Tuolloin hanke jää helposti tyhjän päälle, jos muita keinoja toiminnan pyörittämiselle ei ole suunniteltu etukäteen.

Useissa vastauksissa (41 kpl) pohdittiin esteitä omarahoitusosuuden kasvattamiselle. Lähes kaikissa vastauksissa esteenä pidettiin huonoa taloustilannetta ja kuntatalouden kiristymistä. Muutamissa yksittäisissä kommentteissa esteinä pidettiin laajenemisen aiheuttamaa lisäresursoinnin tarvetta sekä vaikeutta osoittaa toiminnan tuloksellisuutta. Yksi yhdistys vastasi heikon tunnettuuden olevan esteenä ulkopuolisen rahoituksen saamiselle. Erilaisten esteiden esiin tuominen oli selvästi

yleisintä kerhotoimintahankkeissa. Niissä esteistä ilmoitti noin kaksi kolmasosaa hankkeista, kun muissa hankemuodoissa erilaisista esteistä kertominen oli selvästi vähäisempää. Poikkeavan korkea luku saattaa kertoa kerhotoimintahankkeiden vakiinnuttamisen vaikeudesta tai siitä, että vastaajat ovat osanneet paremmin eritellä esteitä ja tuoneet niitä avoimemmin esiin. Toisaalta kerhotoimintahankkeissa kannattaisi edistää tietotaitoa toiminnallisista vakiinnuttamiskeinoista, sillä ne olivat kyseisissä hankkeissa harvinaisia.

Suurin osa hankkeista jatkuu jossain muodossa myös kaudella 2014–2015. Vain kolme vastaajaa ilmoitti, että hanke ei jatku. Kaikissa näissä syyt kulminoituivat joko järjestävän organisaation talouteen tai henkilöstövaihdoksiin. Jatkorahoitusta hankkeille haki 79 % vastaajista. Niissä hankkeissa, jotka eivät hakeneet jatkorahoitusta, suhtauduttiin omatoimiseen jatkoon pääasiassa erittäin positiivisesti – myös pidemmällä tähtäimellä. Vastaajista 77 % piti todennäköisenä, että hanke tai ainakin jokin osa-alueista vakinaistetaan tulevaisuudessa (kuvio 8). Tulos on selkeästi parempi kuin viime vuonna, jolloin vain 52 % piti hankkeen vakinaistamista tulevaisuudessa todennäköisenä (Paukku 2013, 8).

KUVIO 8 Hankkeiden vakinaistamisen todennäköisyys hankevastaavien mielestä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Lasten ja nuorten liikunnan paikallisia kehittämishankkeita oli kaudella 2013–2014 enemmän kuin koskaan. Avustuksen painopisteenä oleva koulupäivän liikunnallistaminen kiinnostaa kuntia ja kouluja ympäri Suomen. Tällä hankekaudella koulupäivistä tehtiin liikkuvampia 84 hankkeessa, kun edellisellä kaudella määrä oli 46. Liikkumisen lisäämistä on parin viime vuoden aikana viety myös päiväkoteihin. Tällä kaudella yhä useammalla hankkeella oli useita päätarkoituksia. Kyselyyn vastanneista hankkeista huokui suurimmaksi osaksi positiivisuus ja usko oman asian tärkeyteen.

Hanke on ollut erittäin hyväksi lasten ja nuorten liikunnan lisäämisen kannalta. Olemme erittäin onnellisessa asemassa, kun olemme voineet näin laaja-alaisesti uusia asioita kehittää hakerahan turvin. --- Koemme erittäin tärkeäksi, että hankeraha saamme, jotta voimme kehittää lasten ja nuorten liikuntaa edelleen monipuolisesti. (Hankevastaava, Etelä-Suomi)

Tarkoituksena lasten ja nuorten liikunnan kehittämishankkeissa olisi luoda sellaisia toimintamalleja, joita pystytään pitämään yllä omatoimisesti sen jälkeen, kun rahoitus hankkeelle loppuu. Suurimmalla osalla vastaajista oli luottamusta hankkeen vakiintumiseen osaksi oman organisaation perustoimintaa, vaikka myös kehittämis-kohtia ja heikkouksia tuotiin kyselyssä melko avoimesti esiin. Vakiintuminen ja vakiintumisen edistäminen on aiempina vuosina mielletty hanketoiminnan heikkoudeksi. Vaikka vastaajien luottamus vakiinnuttamiseen oli kasvanut, taloudellinen riippuvuus ulkopuolisesta avustuksesta on edelleen erittäin suurta. Ensimmäistä kertaa tukea saaneista hankkeista kaksi kolmasosaa arvioi, että hanke olisi jäänyt kokonaan toteuttamatta ilman avustusta. Vakiinnuttamiskeinoja ja esteitä vakiintumiselle olisi selvitettävä jatkossa yksityiskohtaisemmin, jotta hankkeita voitaisiin tukea entistä paremmin ja valtionavustuksella olisi kauaskantoisempia vaikutuksia.

Hankkeille luodut tukimuodot on otettu myönteisesti vastaan. Suurin osa hankkeista on tietoisia hanketapaamisista ja mentorointiavusta. Niissä hankkeissa, joissa tapaamisiin ei ole pystytty osallistumaan, kyse ei ole ollut niinkään kiinnostuksen puutteesta, vaan esimerkiksi aikataulullisista haasteista. Selvityksen perusteella olemassa olevia tukimuotoja kannattaa jatkaa ja kehittää edelleen koko hankekirjoa paremmin palveleviksi.

Tapaamisissa saa hyviä ideoita ja se motivoi eteenpäin uusiin haasteisiin. (Hankevastaava, Sisä-Suomi)

Tärkeintä olisi saada tapaamisiin muitakin henkilöitä kuin vain hankevetäjä. Tähän pyritään seuraavalla hankekaudella kiinnittämään huomiota, mikäli hanke jatkuu. (Hankevastaava, Sisä-Suomi)

Hyvä kun hanketapaamisista lähetetään tietoa ja materiaalia vaikkei sinne ole päässytäkään. (Hankevastaava, Itä-Suomi)

Jatkohankkeet erottuivat hankejoukosta monella osa-alueella. Kokemus ja pitkäjänteinen kehittäminen tuottavat hyviä toimintatapoja ja eväitä toiminnan vakiinnuttamiseen. Muutamia vuosia kestävä hankerahoitus antaa mahdollisuuden kehittymiseen ja uusien käytäntöjen luomiseen. Lisäksi rahoitus motivoi panostamaan hankkeeseen antaumuksella. Avustuksen saaminen on aina tunnustus siitä, että jotain on tehty oikein. Avustus on taloudellisen turvan lisäksi henkisesti merkityksellinen.

Pienten hankkeiden tukeminen ja kannustaminen myös pieniin hankkeisiin on tärkeää, sillä silloin usein huomataan esimerkiksi liikunnallisen ympäristön luomisen olevan pienistä teoista ja pienistä asioista kiinni. Aina ei tarvitse mammuttihanketta ja mammuttikoneistoa sen takana. Joskus pienet asiat ratkaisevat ja kun sen kerran huomaa on seuraavan pienen askeleen ottaminen helpompaa. (Hankevastaava, Etelä-Suomi)

LÄHTEET

- ELY-keskus 2013a. ELY-keskus myönsi avustuksia lasten ja nuorten liikunnan kehittämiseen (Pohjanmaan ELY-keskus). <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/ely-keskus-myonsi-avustuksia-lasten-ja-nuorten-liikunnan-kehittamiseen-pohjanmaan-ely-keskus-#.U8YozPmSx8E>
- ELY-keskus 2013b. Valtionavustuksia lasten ja nuorten liikunnan paikallisiin kehittämishankkeisiin Etelä-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa (Pohjois-Savon ELY-keskus). <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/valtionavustuksia-lasten-ja-nuorten-liikunnan-paikallisiin-kehittamishankkeisiin-etela-savossa-pohjois-karjalassa-ja-pohjois-savossa-pohjois-savon-ely#.U8Yo7PmSx8E>
- Paukku, J. 2013. Lasten ja nuorten liikunnan kehittämishankkeiden seuranta. Kevät 2013. <https://drive.google.com/file/d/0B41ggcRXmor3clo5Q3l6c3dEZzg/edit?usp=sharing>
- Paukku, J. 2012. Lasten ja nuorten liikunnan paikalliset kehittämishankkeet 2012–2013. Hakemuserä. <http://www.likes.fi/filebank/569-Paukku2012i.pdf>

LIITE 1

Lasten ja nuorten liikunnan paikalliset kehittämishankkeet kaudella 2013–2014.

ELY-alue	Avustuksen saaja	Summa	LK	VK	K	M ⁴
Lappi	Inarin kunta	11 800 €	X	X		X
	Kemijärven kunta	6 600 €	X			
	Kolarin kunta	10 000 €	X			
	Pelkosenniemen kunta	10 000 €				X
	Pellon kunta	8 000 €	X			
	Posion kunta	8 300 €	X			
	Ranuan kunta	11 000 €			X	
	Utsjoen kunta	14 300 €			X	X
	YHTEENSÄ	80 000 €	5	1	2	3
Pohjanmaa	Ikaalisten kaupunki	10 000 €	X			
	Ilmajoen kunta	10 000 €	X			
	Jyväskylän kaupunki	20 000 €				X
	Kangasalan kunta	12 000 €	X			
	Kannuksen kaupunki	7 000 €	X			X
	Karstulan kunta	5 000 €	X			
	Kurikan kaupunki	18 000 €	X	X	X	X
	Kyyjärven kunta	3 000 €	X			
	Lestijärven kunta	4 000 €	X	X		
	Maalahden kunta	22 500 €	X		X	
	Nokian kaupunki	30 000 €	X	X		
	Pedersören kunta	6 000 €	X			
	Pihtiputaan kunta	5 500 €	X			
	Ruoveden kunta	15 000 €	X			
	Sastamalan kaupunki	27 000 €	X			
	Vaasan kaupunki	30 000 €	X		X	
	Äänekosken kaupunki	15 000 €	X			
	YHTEENSÄ	240 000 €	16	3	3	3
Pohjois-Pohjanmaa	Auta Lasta ry	17 000 €				X
	Kalajoen kaupunki	12 000 €			X	
	Kempeleen kunta	22 000 €	X			
	Kuusamon kaupunki	37 000 €	X	X		X
	Kärsämäen kunta	9 500 €	X	X		
	Merijärven kunta	7 000 €	X		X	X
	Oulun kaupunki	30 000 €		X		
	Oulun 4H-piiri ry	7 000 €				X
	Pyhäjoen kunta	6 000 €			X	X

⁴ Hankkeen toimintamuoto tai päätarkoitus, joita voi kullakin hankkeella olla useita.
LK = koulupäivän liikunnallistaminen, VK = varhaiskasvatuksen liikunnallistaminen,
K = kerhotoiminta, M = muu.

	Siikalatvan kunta	21 000 €	X			
	Sotkamon kunta	10 000 €	X			
	Suomussalmen kunta	8 000 €	X	X		
	Ylivieskan kaupunki	8 500	X			
	YHTEENSÄ	195 000 €	8	4	3	5
Pohjois-Savo	Iisalmen 4H-yhdistys ry	1 000 €				X
	Iisalmen kaupunki	3 000 €	X	X		X
	Ilomantsin kunta	5 000 €	X			
	Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö	8 000 €	X			
	Joensuun kaupunki	20 000 €	X			
	Juuan kunta	5 000 €	X			
	Kangasniemen kunta	2 000 €	X	X	X	
	Kuopion kaupunki	20 000 €	X	X		
	Lapinlahden kunta	2 000 €			X	
	Liperin kunta	5 000 €	X			
	Mikkelin kaupunki	22 000 €	X			
	Mäntyharjun kunta	8 000 €	X			
	Rantasalmen kunta	2 000 €	X		X	
	Savonlinnan kaupunki	30 000 €	X			
	Siilinjärven kunta	18 000 €	X	X		
	Suonenjoen kaupunki	10 000 €	X			
	Tohmajärven kunta	16 000 €	X			
	Varkauden kaupunki	4 000 €			X	X
	Vieremän kunta	9 000 €	X	X		
	YHTEENSÄ	190 000 €	16	5	4	3
Uusimaa	Englantilaisen koulun säätiö	7 000 €	X			
	Forssan kaupunki	5 000 €				X
	Haminan kaupunki	6 000 €	X			
	Hangon kaupunki	3 000 €			X	
	Heinolan kaupunki	18 000 €	X			
	Hyvinkään kaupunki	30 000 €	X			
	Iitin kunta	11 000 €		X		
	Imatran kaupunki	30 000 €	X			X
	Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö	12 000 €	X			X
	Karkkilan kaupunki	20 000 €	X			
	Keravan kaupunki	16 000 €	X			
	Kirkkonummen kunta	32 000 €	X			X
	Kotkan kaupunki	15 000 €	X			
	Kouvolan kaupunki	11 000 €		X		
	Kärkölän kunta	10 000 €	X			
	Lahden kaupunki	45 000 €	X			

	Lapinjärven kunta	4 000 €	X			
	Lappeenrannan kaupunki	42 000 €	X			
	Lasten Liikunnan Tuki ry	21 000 €		X		
	Lohjan kaupunki	24 000 €	X			
	Luumäen kunta	7 000 €	X			
	Myrskylän kunta	4 000 €		X		
	Nurmijärven kunta	16 000 €	X			
	Porvoon kaupunki	3 000 €			X	
	Pyhtään kunta	4 000 €	X		X	
	Rautjärven kunta	3 000 €	X			
	Riihimäen kaupunki	13 000 €	X	X	X	
	Ruokolahden kunta	14 000 €	X			X
	Savitaipaleen kunta	6 000 €	X			
	Sipoon kunta	9 000 €		X		
	Sykki ry	4 000 €	X			
	Taipalsaaren kunta	6 000 €	X			
	Tammelan kunta	4 000 €		X		
	Vantaan kaupunki	29 000 €			X	
	Vantaan kaupunki	40 000 €	X			
	Vihdin kunta	16 000 €	X	X	X	X
	YHTEENSÄ	540 000 €	26	8	6	6
Varsinais-Suomi	Auran kunta	6 000 €		X		
	Huittisten kaupunki	11 000 €	X	X		X
	Kaarinan kaupunki	2 000 €			X	
	Lavian kunta	2 000 €	X			
	Liedon kunta	5 000 €		X		
	Liedon kunta	10 000 €	X			
	Luvian kunta	7 000 €	X			X
	Merikarvian kunta	9 000 €	X	X		
	Mynämäen kunta	5 000 €	X			
	Nakkilan kunta	6 000 €			X	
	Paimion kaupunki	3 000 €	X			
	Porin kaupunki	8 000 €	X	X		
	Raision kaupunki	6 000 €	X			
	Rauman kaupunki	5 000 €			X	
	Rauman kaupunki	4 000 €		X		
	Ruskon kunta	6 000 €	X			
	Siikaisten kunta	6 000 €	X			
	Säkylän kunta	7 000 €	X			
	Turun kaupunki	7 000 €			X	X
	Ulvilan kaupunki	5 000 €	X			
	YHTEENSÄ	120 000 €	13	6	4	3
KAIKKI	113 hanketta	1 365 000	84	28	22	23

LIITE 2

Lasten ja nuorten liikunnan paikallisille kehittämishankkeille 2013–2014 tehdyn kyselyn runko.

*-merkki tarkoittaa, että kysymykseen oli pakko vastata.

Taustatiedot

*Vastaajan nimi

*Kunta

*Tuen saaja (kunnan tai yhdistyksen nimi)

*Onko hanke saanut aiemmin valtionavustusta?

☐ Ei

☐ Kyllä, hanke on saanut aiemmin avustusta lasten ja nuorten liikunnan paikalliseen kehittämiseen

☐ Kyllä, hanke on saanut aiemmin Liikkuva koulu -avustusta

☐ Kyllä, hanke on saanut jotain muuta valtionavustusta

☐ En osaa sanoa

*Hanke kohdistuu (voit valita useita)

☐ Koulupäivän liikunnallistamiseen

☐ Varhaiskasvatuksen liikunnallistamiseen

☐ Kerhotoimintaan, joka ei liity koulupäivän liikunnallistamiseen

☐ Johonkin muuhun, mihin

Hankkeen kuulumiset

*Kuvaile tiiviisti ja konkreettisesti, mitä hankkeessanne on tehty tämän hankekauden aikana.

*Mitkä asiat ovat vieneet hankettanne eteenpäin tämän hankekauden aikana? Suurimmat onnistumiset?

*Mitkä asiat ovat haitanneet hankkeenne toimintaa tämän hankekauden aikana? Suurimmat ongelmat?

*Onko hankkeenne toteutunut käytännössä niin kuin suunnittelitte?

☐ Hanke on ollut täysin erilainen kuin suunniteltiin

☐ Hanke on ollut melko erilainen kuin suunniteltiin

☐ Hanke on ollut melko samanlainen kuin suunniteltiin

☐ Hanke on ollut täysin samanlainen kuin suunniteltiin

*Mitkä olivat hankkeen keskeiset tavoitteet hankekaudelle 2013-2014?

*Kuinka hankkeelle asetetut tavoitteet ovat tähän mennessä toteutuneet?

☐ Hanke ei käynnistynyt ollenkaan

☐ Tavoitteet ovat toteutuneet huonosti

☐ Tavoitteet ovat toteutuneet kohtalaisesti

☐ Tavoitteet ovat toteutuneet hyvin

*Perustelusi tavoitteiden toteutumisesta.

Hankkeessa tehty yhteistyö

*Hankkeessa on tehty yhteistyötä seuraavien tahojen kanssa (voit valita useita)

☐ Paikalliset urheiluseurat

☐ Liikunnan aluejärjestö

☐ Koulut / päiväkodit

☐ Kunnan eri hallinnonalat

☐ Yksityinen sektori

☐ Yliopisto, korkeakoulu tai muu oppilaitos

☐ Seurakunta

☐ Jokin muu yhdistys, mikä?

☐ Jokin muu yhteistyötaho, mikä?

☐ Hankkeessa ei ole tehty yhteistyötä

*Kuvaile lyhyesti yhteistyötä ja sen tiiviyyttä eri tahojen kanssa. Mikäli hankkeessa ei tehdä yhteistyötä, kerro mahdollisista esteistä yhteistyölle.

Hankkeen saama rahoitus ja muu tuki

*Oliko hankkeen saama avustussumma riittävä suhteessa haettuun avustukseen?

- ☐ Ei, avustus oli täysin riittämätön
- ☐ Ei, avustus oli jokseenkin riittämätön
- ☐ Kyllä, avustus oli jokseenkin riittävä
- ☐ Kyllä avustus oli täysin riittävä
- ☐ En osaa sanoa

*Kuinka hankkeenne olisi todennäköisesti toteutettu ilman opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusta?

- ☐ Hanketta ei olisi toteutettu lainkaan
- ☐ Hanke olisi toteutettu suunniteltua suppeampana
- ☐ Hanke olisi toteutettu, kuten oli suunniteltu
- ☐ Hanke olisi toteutettu suunniteltua laajempaan

*Miten olette pyrkineet lisäämään hankkeen omarahoitusosuutta ja varmistamaan hankkeen vakiintumisen? Millaisia esteitä omarahoitusosuuden saamiselle on ja kuinka näitä esteitä voisi purkaa?

*Millaista tukea olette saaneet taloudellisen tuen lisäksi?

*Millaista tukea hankkeenne vielä tarvitsisi?

*Millaisiin hanketapaamisiin tai -tilaisuuksiin olette osallistunut hankekauden 2013-2014 aikana? (Voit valita useita)

- ☐ Valtakunnalliset seminaarit
- ☐ Alueelliset seminaarit
- ☐ Paikalliset hanketapaamiset
- ☐ Hankementorointi
- ☐ Jokin muu, mikä?
- ☐ Emme ole osallistuneet mihinkään tapaamisiin
- ☐ En osaa sanoa

*Kuinka tärkeinä pidätte hanketapaamisia?

- ☐ Erittäin tärkeinä
- ☐ Melko tärkeinä
- ☐ Ei kovin tärkeinä
- ☐ Ei lainkaan tärkeinä
- ☐ En osaa sanoa

Voit halutessasi kommentoida tähän hanketapaamisten sisältöä ja tärkeyttä.

Hankkeen jatko ja muut terveiset

*Mitä seuraavista pidät hankkeen tulevaisuuden kannalta tärkeimpinä asioina?

(Voit valita enintään kolme kohtaa)

- ☐ Olemassa olevan toiminnan / palvelun laadun parantaminen
- ☐ Olemassa olevan toiminnan / palvelun laajentaminen
- ☐ Uudenlaisen toiminnan / palvelun kehittäminen
- ☐ Lasten ja nuorten osallistaminen toiminnan kehittämiseen
- ☐ Yhteistyön kehittäminen paikallisten toimijoiden kanssa
- ☐ Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien huomiointi
- ☐ Lasten tai nuorten omaehtoisen liikkumisen lisääminen
- ☐ Syrjäytymisen ehkäiseminen
- ☐ Terveyserojen kaventaminen
- ☐ Vanhempien ja perheiden tukeminen liikunnallisessa elämäntavassa
- ☐ Hankkeen vakiinnuttaminen
- ☐ Muita tavoitteita, mitä?

*Haitteko hankkeelle jatkorahoitusta AVI:sta?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

*Jatkuuko hankkeenne tämän hankekauden jälkeen?

- ☐ Hanke ei jatku
- ☐ Jatkuminen on epätodennäköistä
- ☐ Jatkuminen on todennäköistä
- ☐ Hanke jatkuu varmasti

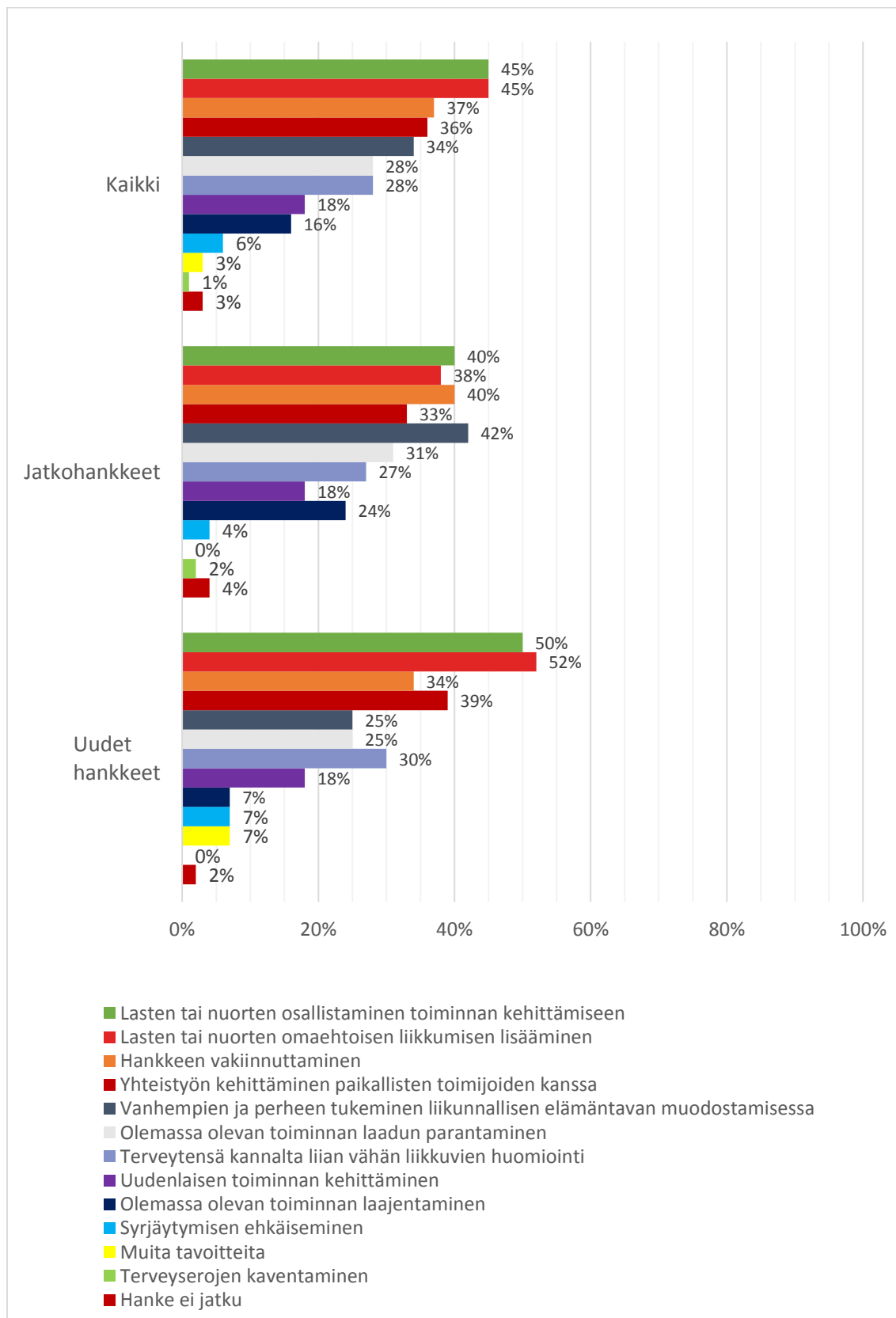
*Kuinka todennäköisenä pidät hankkeen tai joidenkin sen osa-alueiden vakinaistamista tulevaisuudessa täysin omarahoitteisesti?

- ☐ Epätodennäköisenä
- ☐ Todennäköisenä
- ☐ En osaa sanoa

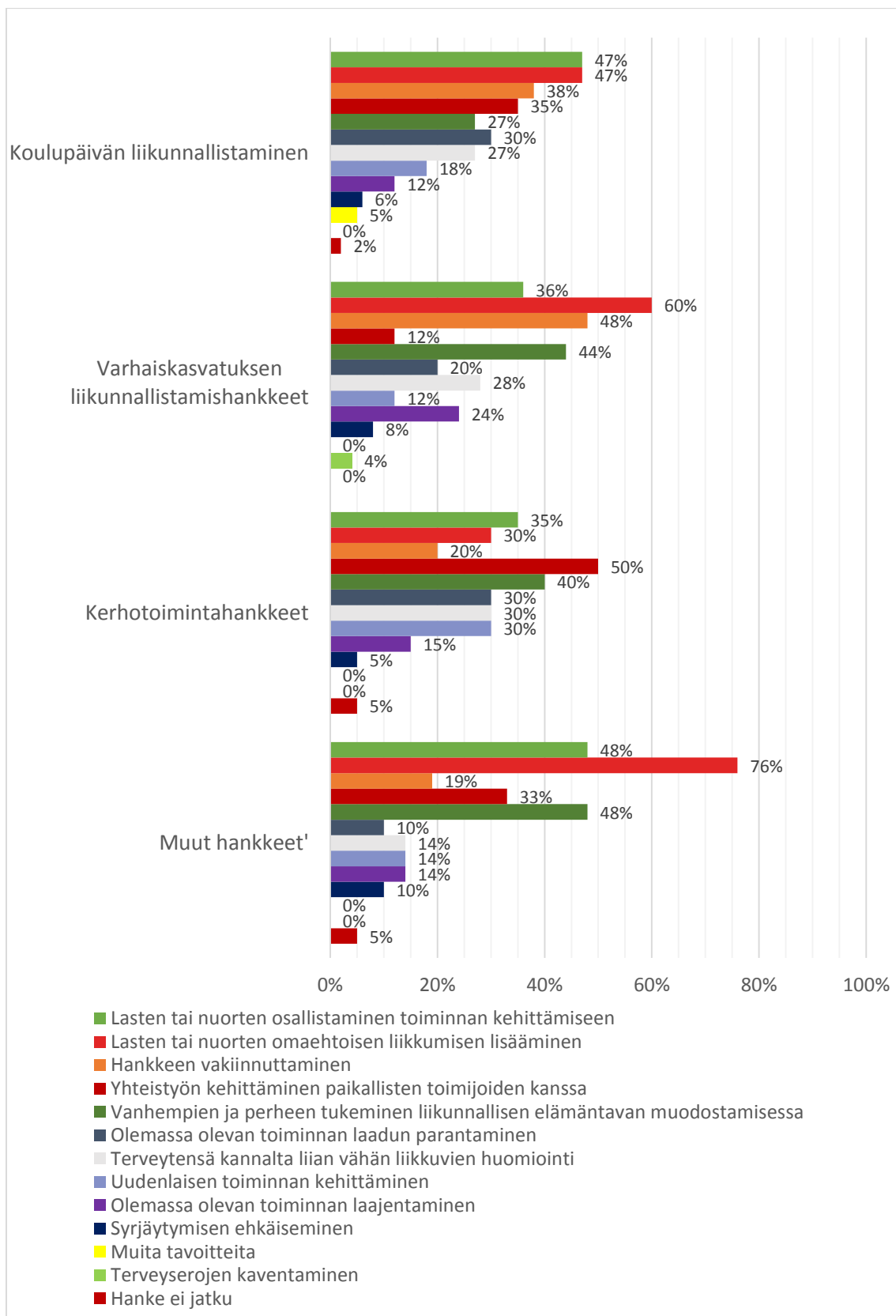
Muita kommentteja ja terveisiä

LIITE 3

Hankkeiden tärkeimmät tulevaisuudentavoitteet monivalintakysymyksen perusteella.

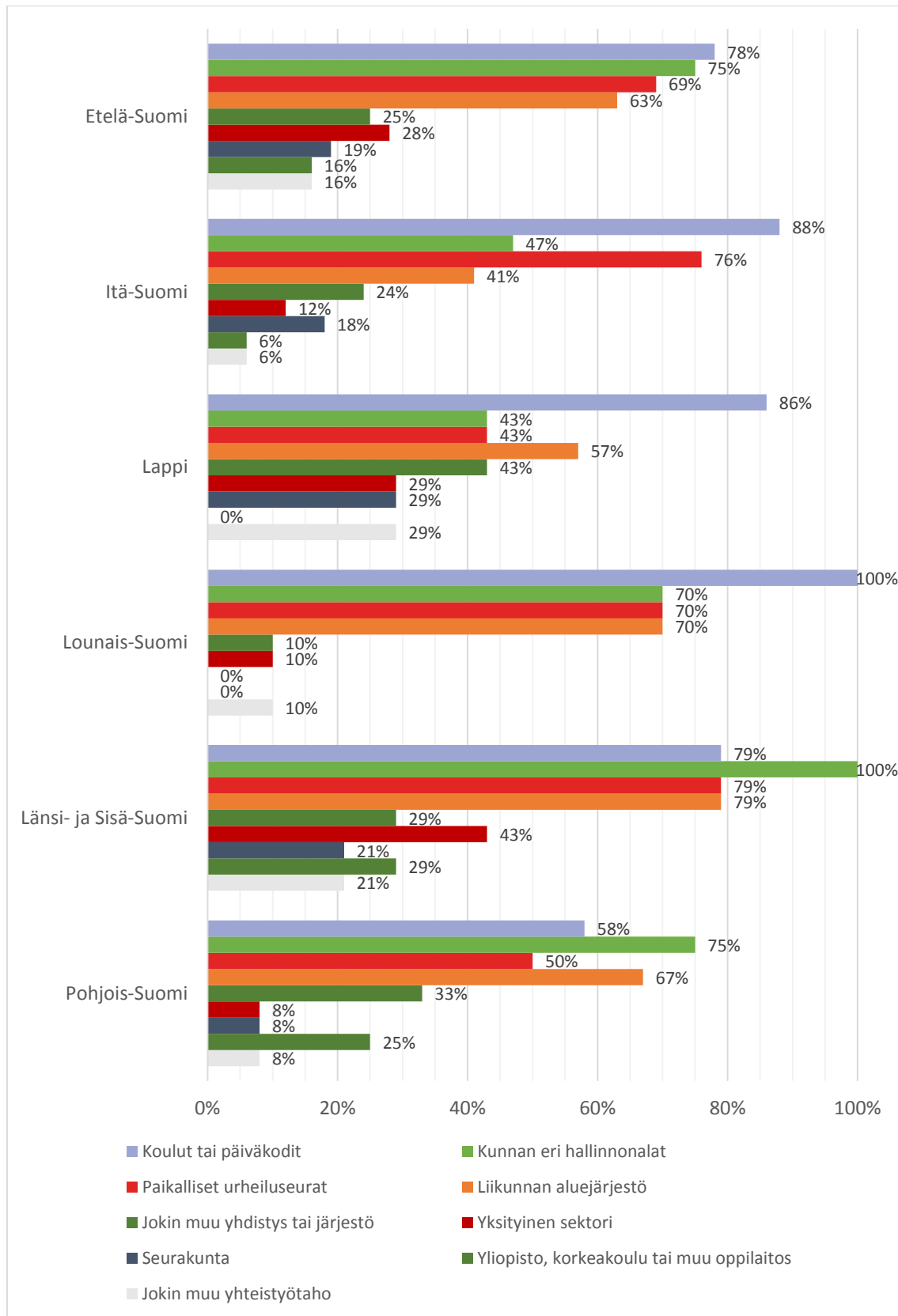

(Jatkuu seuraavalla sivulla.)

LIITE 4

Hankkeiden yhteistyötahot alueittain.

LIITE 5

Hanketapaamisiin ja -tilaisuuksiin osallistuminen alueittain.

